

SALEZIJANSKI VESTNIK

Glasilno salezijanske družine
Leto IX. št. 3-25 — 8. 9. 1976
Izdaja Salezijanski inspektorat
Ljubljana, Rakovniška 6

Odgovarja in ureja
dr. Stanis Kahne (stk)
z uredniškim odborom

Oprema: Ivan Kogovšek
Tisk: Tiskarna Ljudske pravice
Ljubljana

Dom Marije Pomočnice na Rakovniku

VESEBINA

- Dom Marije Pomočnice na Rakovniku
 - 3 Stisk roke
 - 3 Otroci so občutljivi za ljubezen
 - 4 Načrti se počasi uresničujejo
 - 6 Pred 75 leti na Rakovniku
 - 8 V »Indiji Koromandiji« — s. Medvešek
 - 10 Slovo od Vietnama — A. Majcen
 - 11 Na otoku Krištofa Kolumba — I. Ozmec
 - 12 Salezijanska družina za svet nepismenih
 - 13 Naši novomašniki
 - 14 Ta pot je bila moja — J. Tkalec
 - 15 Prve redovne zaobljube
 - 16 Birma — zakrament salezijanske poslanstva
 - 16 Don Boskov katekizem — izleti
 - 18 Ukinjena centrala za proizvajanje duhovne energije — Fr. Jagodic
- Salezijanski misijoni po abecedi
Ali ga poznate?

Prvi slovenski salezijanci so prišli v Turin kot mladi fantje. Prvo veliko doživetje jim je bila bazilika Marije Pomočnice, v njej pa njena podoba: kraljica s prijaznim nasmehom in z žezlom v eni roki, na drugi roki pa ji sedi mladi Jezus z razprostrtimi rokami; obdajata ju zbor apostolov in evangelistov, s Petrom in Pavlom v ospredju — prva Cerkev.

To podobo so naši »predniki« velikokrat gledali in pred njo molili.

Ko so prihajali v don Boskovo baziliko, so vedno znova brali napis iz njegovih sanj: *Hic domus mea — inde gloria mea: Tu je moja hiša, odtod moja slava.*

Potem so se vrnili za nekaj let domov kot kleriki — na Rakovnik. V stari grad so s seboj prinesli podobo Marije Pomočnice. Pri njej so postali don Boskovi sinovi. Z njo so hoteli reševati zapuščeno mladino. Pa so bili sami taki revčki, kako bi mogli brez Matere?

Spet so se vrnili k don Boskovi baziliki v Turin, da bi končali svoje duhovniške študije. Pri Mariji Pomočnici so se počutili varne.

Rakovnik jih je znova sprejel kot duhovnike. V srcu so nosili podobo Matere. Takoj za skrbjo za mladino so čutili potrebo, da postavijo Mariji Pomočnici dom, da bi jo imeli vedno pri sebi. Brez nje se so počutili tako nebojgljene, kot so bili nebojgljeni fantje, za katere so se mučili.

Pravi dom salezijancev je rakovniška cerkev z Marijo Pomočnico. Salezijanci na Rakovniku niso imeli drugega pravega doma, niti takrat ne, ko je Angora bila še lep zavod, a je bil vedno samo za mladino, bodisi za obrtnike ali za dijake; tudi takrat ne, ko so še imeli današnji internat za dekleta. Vedno so živeli po podstrešjih starega gradu in gospodarskega poslopja ali pravilneje rečeno, šupe. Cel dan so živeli z mladino, notranjo in okoliško, se namučili z njo in se tudi veselili. V domu Marije Pomočnice pa so nahajali pravo varnost, duhovni počitek, zaupanje, tolažbo, nove moči. Za telesni počitek je bil dovolj kakršenkoli »špampet« kjerkoli na podstrešju...

To so čutili tudi fantje v oskrbi teh pionirjev, ki niso imeli v sebi nič drugega kot ljubezen do evharistije in Marije in še to v najbolj preprosti, resnično ljudski obliki, kakor so bili sami in so se ohranili take pri don Bosku.

To so čutili tudi ljudje v okolici. Marija Pomočnica je tudi njim postala varen dom. Postajala je vedno bolj vsem vernim Slovencem zaupno srečanje z Marijo, svojo Materjo.

Brez Marije Pomočnice ne bi bilo salezijancev in seveda tudi slovenskih salezijancev ne. Ob njej in pri njej je klica njihovega poklica vzbrstela, zacvetela in dajala svoje sadove. Nihče od njih, ki je živel z njo, ni ovelin in se posušil. Za salezijanca, za Hčer Marije Pomočnice, za sotrudnike, za mladino, za naše verno ljudstvo, je njena živa navzočnost v življenju zagotovilo duhovne sreče in rodovitnosti.

Marija, pomočnica bila si in boš nam ti! V tvoj dom prihajamo, da bi ponesli tvojo podobo in tvojo navzočnost v življenje vsakdanjega dne.

stk

STISK ROKE

Marsikaj pomeni stisk roke: pozdrav, slovo, ljubezen, priznanje, čestitke, dobre želje, hvaležnost...

Štefan Žerdin, dosednji inšpektor Ljubljanske salezijanske inspektorije je podal roko novemu inspektorju, Rudiju Borštniku. Oba sta si jo stisnila in s tem izrazila vse, kar more ta stisk roke pomeniti.

Štefan Žerdin je prijel za krmilo slovenske salezijanske skupnosti v dobi po izredno važnem občnem zboru družbe, ki je začrtala novo vzletno stezo pokoncilске prenove. Uresničevanje te vzletne steze pa ni bilo lahko na terenu, ki je valoval pod potresnimi sunki spreminjajočega se današnjega sveta. Njegova velika zasluga je prav ta, da se ni prestrašil resničnosti, da ni omagal pri delu na gibljivem terenu, da je znal modro predvideti krizna žarišča in se jim ogniti. Evangeljska modrost in ljubezen do sobratov, posebno najmlajših, ki so bili najbolj izpostavljeni vrtincem, je rešila salezijansko skupnost nevarnih pretrsov, razklanosti, razdora...

Za to veliko opravljeno delo mu novi inspektor s stiskom roke čestita in se mu zahvaljuje, z njim pa vsa salezijanska skupnost, vsak sobrat, ki se zaveda njegove nesebične predanosti družbi.

Pred novim inspektorjem, Rudijem Borštnikom — dosedanjim ravnateljem Salezijanskega zavoda v Želimlju, v katerem je vodil kompleksno skupnost sobratov profesorjev in

drukih sodelavcev, novincev, mladih salezijancev in fantov, ki se pripravljajo v verski gimnaziji na salezijanski poklic — je vzletna steza že v delu. Moral bo nadaljevati v isti smeri. Pred njim je že priprava na novi inspektorijalni občni zbor, ki naj da prispevek k prihodnjemu občnem zboru družbe, ki bo prihodnje leto. Vsi vidimo v njem salezijanca z jasnim pogledom v prihodnost in z zanesljivo roko, ki bo znala »fortiter et suaviter« — krepko in ljubeznivo — graditi pokoncilsko vzletno stezo salezijanske družbe v naši domovini in s tem prispevati k poglobitvi evangelija v slovenski krajevni Cerkvi in med katoličani v naši diaspori po bratskih republikah jugoslovanskega juga.

Za to veliko delo, ki ga čaka, mu dosednji inspektor s stiskom roke izraža voščila, dobre želje, sodelovanje, ter z njim mi vsi!

stk

OTROCI SO OBČUTLJIVI ZA LJUBEZEN

Nekatere žuželke zdaleč prekašajo druga živa bitja v občutljivosti za toploto. Čebele pri manj kot 20 stopinj Celzija ne zapuščajo več panja, pri manj kot 10 stopinj Celzija ne morejo več letati in pri manj kot 7 stopinj Celzija se ne morejo gibati. Kobilice pri manj kot 16 stopinj Celzija več ne črčijo, pri manj kot 8 stopinj Celzija več ne letajo in pri manj kot 4 stopinjami Celzija več ne skačejo. Murni tako natančno reagirajo na padanje in višanje toplote, da od 7 do 30 stopinj Celzija sorazmerno s temperaturo večajo število utripov svojega črčanja.

TOPLOTA IN LJUBEZEN

Žuželke so živali, ki nimajo stalne telesne temperature.

Telesna temperatura je predpogoj za delovanje različnih organov, bodisi pre-

snavljanja bodisi gibanja. Za gibanje je potrebna energija. Energija se sprošča v kemičnih procesih v telesu. Če zaradi prenizke temperature telesa niso mogoči kemični procesi, se tudi energija ne sprošča in je tako nemogoče delovanje, kot smo ga navedli v zgornjih primerih.

Pri vzgoji otroka gre za otrokovo udejstvovanje na osnovi vzgojiteljevega izzivanja: otrok se odzove na vzgojiteljevo izzivanje v obliki ukazovanja, strahovanja, pretnje, vabila, priporočila, izražanja želje.

Strahovanje iz bojazni pred telesno bolečino (šiba, klečanje, glad) otroka prisili, da se ukloni vzgojiteljevi volji. Toda otrok že med tem, ko izvršuje vzgojiteljevo zahtevo, kuje načrte proti vzgojitelju (»ko bom velik, tega ne bom delal«). Mogoče ima vzgojitelj najboljši namen z otrokom, toda pri vsem tem

manjka ljubezni in dobrote. Tako vzgojno vplivanje ne vodi k nikakim delovnim navadam in je vzgojnega vidika popolnoma neučinkovito.

Pretnja s kaznijo lahko otroka zaradi strahu pred bolečino pripravi do izvršitve vzgojiteljeve volje, vendar otrok takoj po prenehanju pretnje opusti dejanje, ki mu ga je vzgojitelj ukazal (umiti se, pospraviti igrače, učiti se, delati domače naloge).

Ukazovanje zaradi avtoritete odrašlega otroka pripravi k izvršitvi ukaza, vendar otrok pri ukazovanju še ni notranje pripravljen na sodelovanje. Po ukazu se otrok vrne k svoji lastni nezainteresiranosti za vzgojiteljev ukaz.

SLEDI NA STRANI 11

PRAZGODOVINA SALEZIJSKE DRUŽBE V SLOVENIJI

Leta 1868 so v Zgodnji danici začele izhajati notice. Prikazovale so življenje v edinstvenem zavodu, ki ga je ustanovil veliki ljubitelj mladih ljudi, Janez Bosko. Slišale so se neverjetne novice. V turinskem Oratoriju so se godili čudeži. Nič ni čudnega, če so si tudi Slovenci zaželeli imeti takšno ustanovo na naših tleh.

Dolgo obdobje je bilo potrebno za uredništev te zamisli. Msgr. Luka Jeran je s tiskano besedo navduševal Slovence za don Boska. Svojemu zvestemu učencu Janezu Smrekarju je na smrtni postelji naročil, naj nadaljujejo delo za zanemarjeno moško mladino. Društvo za zgradbo zavetišča in vzgojevališča v Ljubljani je vse svoje napore vložilo v pripravo materialnih pogojev za naselitev salezijancev. Salezijanski sodružniki so širili duha turinskega apostola mladih in nato podpirali mlado salezijansko ustanovo na Rakovniku, ki je imela dva oddelka: za Marijine sinove (salezijanske poklice) in za ogrožene ali zanemarjene ljudskošolce.

KANONIK LUKA JERAN

Že dvajset let pred don Boskovo smrtjo so Slovenci slišali o njegovi ustanovi in njegovem delu.

Kanonik Luka Jeran je dvakrat skušal sam delovati v misijonih. Vsakokrat mu je narava to preprečila. Po vrnitvi iz Afrike je spoznal, da ima za misijone preslabo zdravje. Z vso močjo se je začel ukvarjati z zapuščenimi dijaki. Mnogim je pomagal, da so dokončali svoje šolanje. Leta 1870 je obiskal turinski Oratorij. Ves navdušen se je vrnil v Slovenijo. Še isto leto je začel v Zgodnji danici objavljati don Boskov življenjepis Dominika Savia. Kmalu je izšel tudi v knjižni obliki in nosil naslov Mladenček Dominik Savio.

Od leta 1886 skoraj ne najdemo številke Zgodnje danice, ki ne bi govorila o don Bosku.

Po ponovnem obisku, leta 1886, še več piše o salezijancih, salezijanskih misijonih, pobožnosti do Marije Pomočnice. V letu don Boskove smrti je v svojem listu objavil Boskov življenjepis.

Z vsemi močmi si je prizadeval, da bi Slovenci čimbolj spoznali delo za mladino, da bi uvideli potrebe, ki so jih narekovali časi. Občudoval je don Boska in zanimanje za njega hotel vzbuditi tudi pri Slovincih.

V Zgodnji danici je med drugim zapisal: »Kar je bil sv. Frančišek Asiški, sv. Vincencij Pavelski in sv. Frančišek Saleški svojemu času, to je don Bosko 19.

stoletju.« Vendar se misel, da bi Slovenci sprejeli salezijance, v času don Boskove smrti še ni pojavila.

OPAT JANEZ SMREKAR

Rodil se je leta 1853. Po gimnaziji in študiju teologije je skoraj 34 let služboval kot katehet po ljubljanskih šolah. Prav tu je spoznal revščino dijakov in šolarjev. Vse do smrti, leta 1920, se je trudil, da bi reševal vzgojno zanemarjene mlade ljudi.

Z don Boskom in njegovimi ustanovami se je seznanil pri Luki Jeranu. Na Jeranovi smrtni postelji je sprejel naročilo: »Skrbi in žrtvuj se za mladino! Delaj za to, da pridejo salezijanci na Kranjsko. Veliko boš moral trpeti, imel boš raznovrstne nasprotnike, a ne obupuj in ne odnehaj, tudi če bi bilo tako hudo, kakor da bi drva cepili na tebi. Videl boš, da bo Bog pomagal in blagoslovil tvoje delo.«

Odslej je vso svojo delavnost razvijal v treh smereh: dolga leta je bil tajnik Društva za zgradbo zavetišča in vzgojevališča v Ljubljani, podpiral in vodil je salezijanske sodružnike, salezijanski družbi pa je hotel priskrbeti tudi prve slovenske člane.

Leta 1893 je prosil salezijanske prestonike v Turinu, da bi sprejeli nekaj slovenskih dijakov, ki naj bi postali salezijanci. V prvi skupini so bili trije Slovenci in en Nемеc. Naslednje leto jih je odpotovalo že osem, leta 1898 jih je bilo v raznih italijanskih zavodih 21. Drobna knjižica z naslovom Naši salezijanci ali črtice o družbi salezijanski ter njenemu pričetku na Kranjskem naj bi salezijanske usta-

nove Slovincem še bolj približala, hkrati naj bi bila nekakšna propaganda za pridobivanje novih dijakov, ki bi bili pripravljeno odpotovati v Turin. Prva slovenska knjižica o salezijancih je izšla leta 1896. Nastala je ob Smrekarjevem prvem obisku v Turinu, ko je 1894 tja popeljal prve slovenske dijake.

DRUŠTVO ZA ZGRADBO ZAVETIŠČA IN VZGOJEVALIŠČA V LJUBLJANI

13. decembra 1893 se je v Ljubljani vršilo ustanovno zborovanje društva, ki je imelo namen pripraviti vse potrebno za prihod vzgojiteljev npravno zanemarijene mladine. Prvemu shodu je predsedoval njegov poznejši dolgoletni predsednik, vladni svetnik Josip Merk. Pobudnik in glavna gonilna sila je bil zopet katehet Janez Smrekar. »Namen društva je, za rešitev in vzgojevanje dečkov v vzgoji zanemarijenih osnovati na verskonravni podlagi zavod, ki naj se po dovršitvi izroči vodstvu kake cerkvene korporacije, katera se bavi z vzgojo moške mladine in če le mogoče družbi salezijancev,« so zapisali na tem prvem zborovanju.

Že isto leto je katehet Smrekar na lastno roko kupil zemljišče z gradom, kmalu zatem pa še celotno posestvo in grad Bukovico pri Št. Vidu pri Stični.

Pomembna prelomnica v delovanju Društva je seja, ki so jo imeli dne 31. avgusta leta 1900, kjer so sklenili, da začnejo s pripravami za graditev zavoda. Zemljišče naj bi bilo nekje na robu mesta, za draga mestna zemljišča namreč ni bilo denarja. Istočasno pišejo salezijancem v Turin, da naj jim sporočijo, kakšno poslopje bi jim za začetek zadostovalo. Odgovor je kmalu prišel. Tako že na naslednji seji razpravljajo o nakupu graščine Rakovnik in o odgovoru salezijanskega predstojnika.

Dolgo časa so člani tega Društva zbirali denarna sredstva, navduševali za delo ugledne cerkvene in svetne osebnosti, imeli sejo za sejo, občne zборе.

Tudi potem, ko je bila stavba kupljena in so salezijanci prišli v Slovenijo, je Društvo nadaljevalo delo, ker je bila zavodu pomoč še vedno potrebna.

SALEZIJSKI SOTRUDNIKI

Pred sto leti je don Bosko ustanovil salezijansko sodruštvo. Hitro so se širili, ne le po Italiji, ampak po vsem svetu. Na Slovenskem je bil med prvimi sodružniki Luka Jeran.

Zgodnja danica je v letu 1887 objavila don Boskovo vabilo vsem katoličanom,

Načrti se počasi uresničujejo

da pristopijo k zvezi salezijanskih sodelavcev. To vabilo je obsegalo pravila, namen, koristi in dolžnosti salezijanskega sodelavca. Slovenski sodelavci vse do leta 1896 niso bili organizirani. S Turinom so bili povezani osebno ali pa preko Luke Jerana. Luka Jeran je tudi pošiljal don Bosku in njegovemu nasledniku darove, ki so jih zbrali salezijanski sodelavci na Slovenskem. Darove so zbirali predvsem v dva namena: za salezijanske misijone in za salezijanske naprave v Turinu. Kasneje se je temu pridružilo še vzdrževanje slovenskih dijakov.

Zgodnja danica je objavljala imena dobrotnikov, kasneje pa tudi zahvale, ki so prihajale iz Turina.

Važen mejnik v delovanju slovenskih don Boskovih prijateljev je leta 1896, ko se je v Ljubljani vršil prvi shod slovenskih salezijanskih sodelavcev. Na tem shodu so se začeli vpisovati v Zapisnik društva salezijanskih sodelavcev. Delovanje je bilo po tem letu samo še večje in bolj razširjeno. Odbor petih članov naj bi skrbel, da bi se delo za prihod salezijancev med Slovence pospešilo. Predsednik društva sodelavcev, Janez Smrekar, je naprosil uredništvo Zgodnje danice, da bi bila še naprej glasilo salezijanskih sodelavcev. To svoje poslanstvo je Zgodnja danica opravljala vse do leta 1904, ko je izšlo slovensko glasilo za sodelavce Don Bosko. Poročilo o tem shodu je Janez Smrekar poslal tudi don Rui.

Vrhovni predstojnik mu je med drugim odgovoril:

»... Prejel sem z veliko radostjo poročilo o prvem shodu blagih slovenskih sodelavcev. Prosim, bodite tako vpljudni in naznanite dobrim sodelavcem in sodelavcem naše prisrčne zahvale in zagotovilo, da iskreno prosimo Gospoda, naj bi obilno izlival nebeški blagoslov nanje in njihove družine. Z vsem spoštovanjem, vaš vdani Mihael Rua, duhovnik.«

Za razvoj salezijanske misli sta pomembna še dva shoda, 16. maja 1896 drugi shod, ki je razpravljal predvsem o organizaciji salezijanskih sodelavcev, in tretji shod 2. februarja 1898.

Društvo za zgradbo zavetišča in vzgojevališča v Ljubljani in Društvo salezijanskih sodelavcev sta imeli po vsem tem zelo sorodni dejavnosti. Zato ni nič čudno, če je prišlo na pobudo sodelavcev in leta 1899 do združitve.

Veliko naporov in časa je bilo potrebno, da so tudi Slovenci dobili svoj Oratorij. Prizadevanja velikih simpatizerjev salezijancev so nemalokrat naletela na velik odpor. Kljub vsemu so napori obrodili svoj sad. Leta 1901 pomeni na tem področju uresničitev hrepenenja mnogih, čeprav samo v skromni meri.

aran

PRVO POROČILO O DON BOSKU IN SALEZIJANCIH

Spodaj reproducirane fotokopije so vzete iz knjižice, ki jo je sestavil opat Janez Smrekar pod naslovom Naši Salezijanci. V njej so zbrani članki iz Zgodnje danice iz leta 1894, 1895 in 1896. Najprej pripoveduje o don Bosku, potem o njegovem vzgojnem delu v Turinu, o cerkvi Marije Pomočnice, o salezijanskem vzgojnem sodelavcu v Valsalichah, o salezijanskih šolah in noviciatu, o sodelavcih in o tem, kako imeniten je poklic salezijancev. V dodatku h knjižici podaja še govor milanskega kardinala Ferrarija na salezijanskem shodu v Bologni 1885, potem pa še o Društvu za zgradbo zavetišča in vzgojevališča v Ljubljani, in nazadnje še Pravila tega društva.

V knjižici govori Janez Smrekar na str. 42 tudi o slovenskih dijakih v Turinu. Med drugim pravi:

Minilo je že leto in nekaj dni, kar so šli štirje dijaki iz Ljubljane v Boskov zavod k salezijancem v Turin. Bilo je na praznik sv. apostola Jakoba dne 25. julija 1894... Tem štirim dijakom sta se pridružila začetkom meseca oktobra 1894. leta še dva druga...

Malo število naših dijakov v Turinu pa se je letos kaj znatno pomnožilo. Dne 5. avgusta 1895, na praznik Marije Snežne, pelje Janez Smrekar v spremstvu preljubeznivega veleučencem prijatelja gospoda dr. Ivana Janežiča osem novih dijakov v Boskov zavod v Turin... Vožnja je bila prijazna, dijaki zadovoljni in veseli, še celo prepevali so lepe Marijine in druge mične slovenske pesmi, kakršnih so se navadili doma in v šoli... Dne 6. avgusta popoldne so bili dijaki že na glavnem turinskem kolodvoru. Od ondat so korakali po drevoredu ob ravni široki ulici naravnost proti železnemu mostu čez reko Padovo, od koder so dospeli po nekoliko navpični cesti v Boskov zavod za vnanje misijone v predmestju Val Salice, kjer počiva Bosko v prekrasnem grobu, nad katerim je zidana prelepa kapela žalostne Matere Božje.

Naši Salezijanci.

(Iz „Zg. Danice“ 1894.)

Tajnik društva za zgradbo zavetišča in vzgojevališča mladine v Ljubljani, čast. g. Jan. Smrekar, je na praznik sv. Jakoba t. j. 25. julija 1894 peljal mladenčce v Don Boskov zavod v Turin na Laškem. Reči so: Jaklič Jože in Meze Jože, učenca 2. gimnaz. razr. Kadunec Avg. in Majiti Jan. učenca za 1. gimnaz. razred. Peljal jih je tje, da bi se v duhu Boskovih Salezijancev vzgojili, ter o svojem času, ako Bog da, v novem zavodu, katerega ima društvo za zgradbo zavetišča in vzgojevališča, za pravno zanemarjeno mladino v Ljubljani zidati in po njegovi izveršitvi izročiti častiti družbi Salezijancev opravljali salezijansko delo Bogu v čast in naši mladini v pomoč. Don-Bosko je pri nas še premozo znan, še manj pa njegove naprave, katere se že silo razširjajo po svetu. Naj toraj tu prav ob kratkem povem, kdo je Don-Bosko.

Janez Kers. Bosko.

rojen 16. avgusta 1815 v revni vasi Becchi (reci: Beki), štiri ure od Turina na zgornjem Laškem, je bil sin revnih kmečkih staršev. Očetu je bilo ime Frančišek, materi pa Marjeta. Očeta je mali Bosko zgubil, ko je bil komaj dve leti star.

Pravila

društva za zgradbo zavetišča in vzgojevališča v Ljubljani

pod pokroviteljstvom Nj. ces. in kralj. visokosti presvitelega gospoda nadvojvode Franc Ferdinanda d'Este.

Ime in sedež društva.

§ 1.

Društvo imenuje se: „Društvo za zgradbo zavetišča in vzgojevališča v Ljubljani“ in ima sedež v Ljubljani.

Namen društva.

§ 2.

Namen društva je, za rešitev in vzgojevanje dečkov v vzgoji zanemarnjenih osnovati na versko-nravni podlagi zavod, ki naj se po dovršitvi izroči vodstvu kake cerkvene korporacije, katera se bavi z vzgojo možke mladine in če le mogoče družbi o. Salezijancev.

§ 3.

V ta zavod sprejemajo naj se svoj čas v vzgoji zanemarnjeni dečki, ki ne smejo družih učilnih zavodov obiskovati; isti naj se v tem zavodu poučujejo v vseh predmetih ljudske šole ter se po svoji lastnji in sposobnosti kot rokodelci ali za kak drug poklic vzgajajo. Zlasti pa naj se vsa skrb obrača na to, da se gojenci kolikor mogoče pravno poboljšajo in kot pošteni ter npravni ljudje vzgojijo.

Društveni odbor:

Predsednik:

Josip Merk,

I. Podpredsednik:

Ivan Plantan,

c. kr. notar.

II. Tajnik:

Janez Smrekar,

mestni katelet.

I. Blagojnik:

Ferdinand Bradaška,

mestni blagajnik.

II. Podpredsednik:

Janez Flis,

stolni kanonik in dekan.

II. Tajnik:

Ivan Šubic,

c. kr. direktor obrtne in strokovne šole itd.

II. Blagojnik:

Frančišek Bahovec,

mestni učitelj.

Odborniki:

Frančišek Sal. Hubad,

c. kr. direktor učiteljskih in voditelj ženske uč. pripravnice

Josip Hubad,

c. kr. gimnazijski profesor

Alfred Ledenik,

trgovce, hišni posestnik, censor avstro-ogerske banke itd.

Andrej Zamejic,

stolni kanonik knezskof. nadzornik za verouk ljudskih mestnih šol v Ljubljani itd

Frančišek Levec,

c. kr. realni profesor.

Ivan Murnik,

ces. svetnik, ud. defel. odbora.

Ivan Perdan,

predsednik trgovske zbornice, posestnik itd.

Društvo za zgradbo zavetišča in vzgojevališča v Ljubljani

pod pokroviteljstvom Nj. ces. in kralj. visokosti presvitelega gospoda nadvojvode Franc Ferdinanda d'Este.

V Ljubljani osnovano se je nedavno „društvo za zgradbo zavetišča in vzgojevališča“ in pravila tega društva bila so z odlokom visoke c. kr. deželne vlade kranjske z dne 18. novembra 1893, št. 14471, odobrena. Iz teh družbenih pravil je razvidno, da je društvo namen za rešitev in vzgojo zanemarnjenih dečkov zgraditi v Ljubljani zavod na versko-nravni podlagi, ki se bode po dovršitvi izročil vodstvu o. Salezijancev, ki se izključno bavijo z vzgojo, možke mladine.

V ta zavod sprejemati je v vzgoji zanemarnjene dečke, kateri ne smejo družih javnih učilnih zavodov več obiskovati in ki drugače popolnem brez vzgoje ostanejo in kot nevedni, delamrzni, brezumni in npravni ljudje dorasejo.

Taki ljudje postanejo potem velika nevarnost za mesto, deželo in sploh za celo državo in človeško družbo.

Ti dečki imajo se v zavodu poučevati v vseh predmetih ljudske šole ter se bodejo po svoji sposobnosti kot rokodelci, ali pa za kak drug poklic vzgojevali.

V prvi vrsti obračala se bode skrb na to, da se gojenci pravno poboljšajo in kot pošteni ljudje vzgojujejo.

Pred 75 leti na Rakovniku

Naš veteran, Anton Logar, nam pripoveduje o začetkih salezijanskega dela na Rakovniku. Pred 75 leti so namreč prišli v Slovenijo prvi salezijanci. O njih ne vemo ravno veliko. V naslednjem nam poskuša nekoliko odgrniti zaveso zgodovine, da bi ne odšlo vse v pozabo.

IZ MALEGA RASTE VELIKO

Don Boskov sloves je privabil v Italijo tudi lepo število Slovencev. Vendar niso takoj dozoreli za apostolat v domačem kraju. Osip je bil velik, dobro zrnje je ostalo: Franc Walland, Alojzij Valentin Kovačič, Vekoslav Kastelic, Franc Povše, Jože Meze, Ivan Perovšek, ki so pa začasno še ostali v Italiji.

Salezijanska ustanova v Ljubljani se je začela razvijati v zelo skromni obliki: na gradu Rakovnik, kamor so prišli prvi salezijanci 23. novembra 1901.

Preden je prišlo do tega, so bila dolga pogajanja.

Kanonik Luka Jeran je bil osebno v Turinu in se zavzel, da naj bi salezijanci prišli tudi v Slovenijo. Tega sam ni dočkal. V ta namen je pridobil kateheta Janeza Smrekarja, poznejšega opata Božjega groba v Štepanji vasi.

Katehet Smrekar, ki je bil tajnik Društva za zgradbo zavetišča in vzgajališča v Ljubljani, se je z vso vnemo lotil tega dela in iskal primeren dom za salezijance. Dobil je veliko ponudb, ki pa večinoma niso bile sprejemljive, ker lega ni bila primerna za razvoj ustanove ali pa je bil objekt zadolžen ali pa za nastop družbe v naših krajih neugoden. Tako so pod ugodnimi pogoji ponudili kaplansko službo v poboljševalnici, kjer pa bi bil razvoj družbe nemogoč.

Katehet Smrekar je iskal dalje, kupoval in prodajal graščine, a pri tem ni imel srečne roke. Vse postojanke, ki jih je ponujal salezijancem, so bile zadolžene. Predstojniki v Turinu pa so bili pripravljeni poslati prve salezijance pod pogojem, da na hiši ne bo dolga, in pozneje tudi, da naj bo prva postojanka v Ljubljani.

Po dolgem iskanju in preučevanju raznih ponudb je končno prišlo do srečnega zaključka. Društvo za zgradbo zavetišča in vzgojevališča v Ljubljani je v sporazumu z beneškim inspektorjem Mojzesom Veronesijem kupilo Rakovnik od lastnika Hrena za 20.000 goldinarjev.

Tako je bil 22. decembra 1900 Rakovnik kupljen. Zraven je bilo dokupljenega precej zemljišča. Vse skupaj je stalo 44.000 kron, ki jih je plačalo društvo.

Katehet Smrekar je po dolgih letih dočkal uresničenje svojih prizadevanj. Vendar se je naselitev salezijancev še za nekaj časa odgodila.

Prvi salezijanci, ki so naslednja leta prišli na Rakovnik, so bili: Simon Visintainer, prvi ravnatelj, dva klerika: Ivan Perovšek in Jože Meze ter sobrat pomočnik Žigon. To je bilo 23. novembra 1901.

V prvem času (1901—1902) se je življenje in delo razvijalo v starem gradu. Učni načrt in dnevni red še ni bil v podrobnem izdelan.

Notranja ureditev se je le polagoma vpeljavala. Stari grad so preuredili tako, da je bila obednica v pritličju z leve strani stopnic. Nekoliko nižje na levi je bila garderoba, potem pa kuhinja. V sobi na desno ob vhodu, ki je bila razdeljena, je bila obednica za salezijance in shramba za živila. V prvem nadstropju je bila na hodniku in pod malo kupolo kapela. levo od nje ravnateljeva soba in soba obeh asistentov, Perovška in Mezeta; na desni pa razred in učilnica.

Že drugo leto, ko je bila Visintainerjeva zgradba dovršena, se je razporeditev prostorov v novi stavbi zelo spremenila. V prvem nadstropju je bila dolga spalnica, v pritličju pa lepa učilnica in en večji razred.

Dne 13. decembra 1901 je spet nepričakovano prišel na obisk škof dr. Jeglič, in sicer z dvojnim namenom: »Da si ogleda, kako so se vživeli njegovi novi prijatelji«, kot se je sam izrazil, in da ponudi ravnatelju izpraznjeno mesto kaplana v poboljševalnici. Zelo je želel, da bi to službo prevzeli salezijanci, predvsem zato, da bi rešili toliko mladih fantov, ki so bili v veliki duhovni nevarnosti.

Ravnatelj je škofovo željo takoj sporočil tedanjemu vrhovnemu predstojniku, Mihaelu Rui in ga prosil, naj ugodni prošnji in pošlje Alojzija Kovačiča in Franca Povšeta. Izrazil je tudi željo kateheta Smrekarja, ki bi še raje videl, da pride Povše, ker je tu domačin. Vrhovni predstojnik je odgovoril, da je zaenkrat nemogoče sprejeti ponujeno mesto, in sicer iz dveh razlogov: prvič, da ni slovenskih salezijanskih duhovnikov, ki bi bili dovolj salezijansko oblikovani in sposobni za tako odgovorno službo, potem pa, da bi se slovenski salezijanci otresli napačnega pojmovanja, ki so ga o njih ustvarile pretekle okoliščine, češ da so salezijanci poklicani za vzgojo moralno pokvarjene mladine. Že v Zgodnji danici je msgr. Luka Jeran poklic salezijancev napačno tolmačil.

ŽIVLJENJE PRVIH SALEZIJANCEV IN FANTOV

Nekaj posebej pozitivnega v tistih prvih letih je bilo družinsko življenje v

JOŽE MEZE — EDEN PRVIH SLOVENSkih SALEZIJANCEV

25. julija leta 1894 je katehet Smrekar odpeljal v Turin prvo skupino fantov, ki naj bi postali salezijanci.

Trije od njih so se kmalu vrnili, do konca pa je vztrajal Jože Meze iz Črne vasi pri Ljubljani. Postal je duhovnik in je dolga leta deloval na Rakovniku kot asistent, potem pa kot profesor moralnega bogoslovja. Umrl je v Ljubljani leta 1951.

sicer nezadostnih in tesnih prostorih. Ta prva skupnost je bila kot ena sama družina. Alojzij Valentin Kovačič je v marsičem posnemal don Boska. Tako je gojence učil, kakšna naj bo pokorščina. Vzel je robec, ga zmečkal, razgrnil, pomahal z njim ter fantom dejal, naj bodo voljno pokorni predstojnikom, kakor robec v njihovih rokah.

V devetdnevnic pred praznikom Brezmadežne so gojenci pisali Mariji in ji predlagali svoje prošnje in obljube.

Tako in podobno je vzgojno vplival na gojence.

Zavod so tedaj podpirale boljše ljubljanske gospe: Kosova, Banova, Aleševčeva, Vehtičeva. Ta poslednja je dala postaviti lurško kapelo po vzorcu Marijine kapele v Lurdu. V začetku je bil v tisti golovski zajedi bajer, ki so ga prvi salezijanci kmalu dali zasuti in napravili iz njega majhno igrišče.

Že zgodaj so nastale prve rokodelske delavnice. Vendar pa pomanjkanje domačih mojstrov in zaradi neprimernih prostorov niso imele uspeha in obstanka. Pozneje je bil treba vse začeti znova. Za gojence, ki so končali osnovno šolo, je bilo to potrebno.

S simpatijo in pomočjo je vse to delo spremljal sodni svetnik Milčinski, ki je napisal lepo povest Ptički brez gnezda.

Tudi Milčinski je priporočil, da naj bi ustanovili delavnice, da bi njegovi varovanci tudi po osnovni šoli ostali v zavodu.

Za pouk v osnovni šoli ni bilo strokovno izobraženih domačih moči. Zato so bili kmalu nastavljeni zunanji učitelji, kakor so bili npr. Likozar, Leternik, Bajc, in drugi.

Tudi za vodstvo salezijanske skupnosti ni bilo na začetku domačega osebja. Prva dva ravnateljca sta bila Italijana: Visintainer in Festa. Ko pa je Festa utonil v bližnjem bajerju, je bil imenovan za ravnatelja Slovenec Alojzij Valentin Kováčič, ki je bil v tistih prvih letih duša vsega dela in je potegnil za seboj veliko število preprostih sotrudnic. Tako je z drobnimi prispevki bilo mogoče zgraditi zavod in cerkev do polovice.

Oblast in javnost sta pričakovali pravih čudežev, da bo s prihodom salezijancev naenkrat poskrbljeno za zapuščeno in ogroženo mladino. Medtem pa je bila naselitev salezijancev v starem gradu prav mizerna.

Prve mesece drugega šolskega leta je bilo sprejetih večje število gojencev, prva nova stavba pa še ni bila dokončana. Večina gojencev je spala na grajskem podstrešju, kjer so miši temu ali onemu pregriznile obleko, da so dosegle ostanke kruha po žepih.

Meseca decembra pa je bila nova stavba dovršena in blagoslovljena in izročena v uporabo.

Tako je bil napravljen odločen korak naprej v razvoju Rakovnika.

Prvi ravnatelj in dva klerika so se poskušali vživeti v razmere. Naslednje leto sta prišla še dva slovenska duhovnika. Delo se je razširilo, deloma s propagando, s tiskom, največ pa s propagando za nameravano graditev cerkve Marije Pomocnice.

Delo za gojence je bilo začetniško. Zavod je imel dva oddelka: enega za tako imenovane Marijine sinove, to je za salezijanske poklice s privatno gimnazi-

jo, drugega pa za zanemarjeno ali ogroženo ali zapuščeno mladino.

Prvi oddelek je bil kmalu premeščen v Veržej, drugi pa je ostal na Rakovniku in se lepo razvijal.

Vodstvo se je trudilo, da bi pred javnostjo ta oddelek ne veljal za pobiljševalnico.

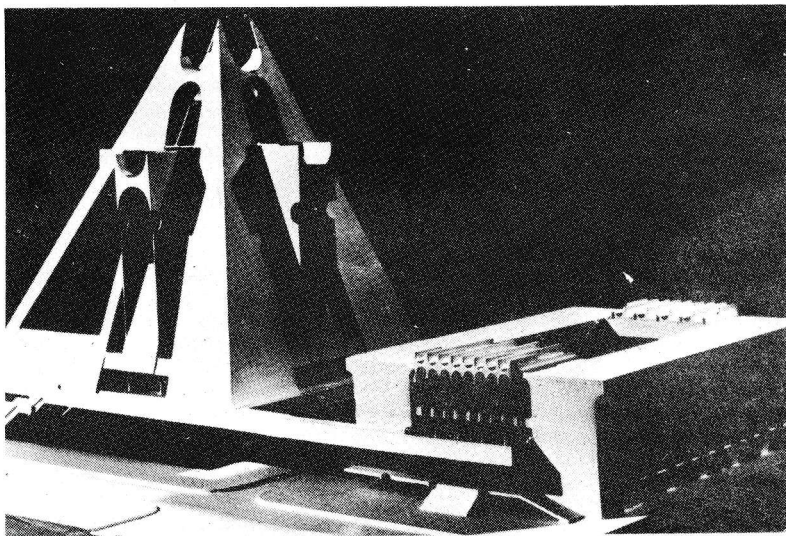
Bolj nadarjeni so po osnovni šoli obiskovali državne šole v mestu. Za druge pa je vodstvo zavoda iskalo dobre mojstre. To delo je zavrlo prva svetovna vojna, ki je v zavodu nastanila vojake.

Taki so bili skromni začetki salezijanskega dela.

A. L.

NOVA CERKEV IN MLADINSKI CENTER V POZNANJU

V Poznanju na Poljskem je salezijanski nadškof Anton Baraniak februarja letos blagoslovil temeljni kamen nove, moderne salezijanske ustanove. Na fotografiji vidite maketo te ustanove, ki bo vstala v predmestju Winogrady. Zavod je namenjen socialno prizadeti mladini. Gradnja je že v teku. Ustanova bo lahko sprejela 200 fantov, ki bodo obiskovali državne šole. To bo drugi internat poleg internata v Osvienčimu, ki so ga oblasti dovolile salezijancem na Poljskem.

V INDIJI KOROMANDIJI

S. Terezija Medvešek pripoveduje

Indija je velikanska deželna južne Azije. Meri 3 in pol milijona kvadratnih kilometrov in šteje nad 600 milijonov ljudi. Po veri so povečini hindujci, muslimanov je 11 %, katoličanov pa le 8 milijonov.

Hčere Marije Pomočnice so začele delati v Indiji leta 1922. Prvo hišo so posvetile Mariji Pomočnici. Imenovale so jo Sancta Mary. Od tam se je začela težka, a uspešna pot naših misijonark pod Marijinim varstvom, prav kakor je rekel sv. Janez Bosko: Širite pobožnost do Marije Pomočnice in boste videli, kaj so čudeži! In res: 440 sester, Hčera Marije Pomočnice, deluje danes v Indiji v 38 hišah. Vzgajajo otroke in dekleta, posvečajo se katehizaciji, v oddaljenih vaseh pa pomagajo tudi bolnikom v dispanzerjih.

Od tam, iz daljne Kalkute, se je za tri tedne vrnila domov naša misijonarka, s. Terezija Medvešek. Že 45 let dela med indijskim ljudstvom. Trenutno je ravnateljica v Kalkuti.

Obiskala je svoje domače v Prešni Loki pri Sevnici, pa tudi vse hiše salezijanskih sester v naši domovini.

Ko smo jo imele v svoji sredi, smo jo obsule z vprašanji.

POT MOJEGA POKLICIA

S. Terezija, kako ste spoznali družbo Hčera Marije Pomočnice?

V družini nas je bilo 9 otrok. Najstarejša sestra je šla k usmiljenkam. Ko sem jo nekoč obiskala, sem jo vprašala, če je srečna v svojem poklicu. Odgovorila mi je: Pa še kako, ne bi hotela zamenjati z nobeno kraljico sveta! Tako se je v mojem srcu porodila želja, da bi se tudi jaz posvetila Bogu, a nisem se čutila slediti poklicu moje sestre, ker me bolniško delo ni privlačevalo. Ljubše bi mi bilo delati z mladino. Nisem še poznala redovne družbe, ki bi se ukvarjala z njo, zato sem začela misliti, da bi postala karmeličanka. Moj duhovni voditelj me je muhasto vprašal: Povej mi, ali rajši molčiš ali govoriš? V enem dušku sem mu odgovorila: Govorim! — O, potem pa nisi za karmeličanke!

MED HČERAMI MARIJE POMOČNICE

Božja previdnost je hotela, da so kmalu prišle na obisk iz Italije dve naši sestri, Hčerki Marije Pomočnice. Ko sem ju videla, sta mi silno ugajali. Zanimala sem se o njuni družbi in se odločila, da hočem tudi jaz postati Hčerka Marije Pomočnice. Starši sicer niso bili takoj zadovoljni, da bi odšla tako daleč od doma, ker HMP še niso imele pri nas svojega noviciata. Na prigovarjanje sa-

lezijancev na Radni so se vdali v božjo voljo in mi dovolili vstop v družbo.

Leta 1927 sem odpotovala z lepo skupinico 12 deklet v Nizzo v Italiji. Leta 1930 smo vse napravile prve zaobljube. Od teh so že tri v večnosti, druge pa še delamo za božje kraljestvo.

Kdaj ste odpotovali v misijone?

Leta 1931 sem napravila prošnjo za misijone in bila sem sprejeta. Določena sem bila za Indijo. Vsa srečna sem poslala starše za dovoljenje, kakor je predpis naših pravil. Malo sem se bala, da bi me ne pustili oditi, a oče mi je odpisal: Če si šla že tako daleč, pa pojdi še naprej! Ker sem imela samo teden dni časa do odhoda, sem se odpovedala zadovoljstvu, da bi obiskala starše in domače, kot to napravijo vse druge misijonarke. Ta žrtev mi je prinesla nagrado: ne le, da sem se vse svoje misijonsko življenje pučutila srečna, ampak sem s svojim poklicem osrečila tudi svoje starše, ki so mirno drug za drugim umrli, zadovoljni in ponosni, da imajo hčer misijonarko. Ko sem se po 35 letih prvič vrnila na obisk v domovino leta 1963, sta bila oba že v večnosti.

Ko ste prišli v Indijo, kako ste se počutili in kaj ste delali?

Mislila sem si, da bo slabše in hujše. Predstavljal sem si, da bomo živele v lesenih ali slamnatih kolibah, obkrožene od divjakov in divjih zveri. Našle pa smo kar čedno zidano prtilično hišico. Dela nam ni manjkalo. Najprej sem se morala priučiti trem jezikom: angleškemu, hindujškemu in asamskemu. Asistirala sem dekleta v kuhinji, pomagala povsod, kjer je bilo potrebno. Ko sem se priučila jeziku, sem hodila po oddaljenih vaseh in katehizirala ljudi.

Nalezla sem se tudi malarije, saj so nas komarji pikali, da je bilo strah. Poslali so me v hribe in me zdravili s kininom. Kmalu sem bil spet zmožna za delo.

V teh letih sem delala na raznih krajih, opravljala razna dela v različnih podnebjih: včasih vročina, drugič mraz. Hvala Bogu, vedno sem bila zdrava, srečna in povsod sem imela veliko dela.

Kjer sem bila pred dvema letoma, je bilo izvrstno podnebje. Hribčki in doline kot v naši lepi Sloveniji. Tam imamo šolo za več kot 900 učenk in zavod za 160 notranjih gojenk, povečini brez staršev, vse iz najnižjih slojev.

Kakšnega značaja pa so Indijci?

So mirnega značaja, a tudi me moramo biti z njimi dobre: pa saj to je naša

želja in naš življenjski načrt. Po vaseh so še vedno razdeljeni po kastah. Zgodi se, da bogatejši prezirajo revnejše in jim ne dovolijo, da bi se socialno dvignili. V naših šolah pa so vsi enaki: revni in manj revni, kristjani in nekristjani. Zato so pa tudi naše šole natrpane z učenkami.

MED MLADIMI V KALKUTI

Na moji sedanji postojanki v Kalkuti imamo veliko šolo s 1200 učenkami, od katerih je le malo katoličank. Med njimi vlada sloga in ljubezen in nobena se ne čuti zapostavljena. Tudi pogani se radi udeležujejo naših pobožnih vaj: molijo z nami, pojejo, častijo zelo prisrčno Marijo in jo smatrajo za svojo nebeško Mater, kolikor pač morejo razumeti to skrivnost. Tudi poganke vsakdan obiščejo Jezusa v najsvetejšem Zakramentu, hodijo na božja pota, itd. Marija se resnično izkazuje mater vsem, ki se k njej zatekajo.

V naši šoli poučuje 22 učiteljic in profesorice in en profesor. Tudi ti so različnih ver, a vse so izredno dobre, spoštljive, poštene, ljubeznive, izobražene. Pouk je v angleščini, v drugih šolah pa je prvi jezik bengalski. Starši zelo radi pošiljajo otroke v našo šolo, ker je na višini. Učijo se tudi šivanja in strojepisja.

Imamo tudi 70 notranjih gojenk, ki živijo z nami, mi jih pa oskrbujemo z vsem, kar jim je potrebno za življenje, saj so njihovi starši preveč revni, da bi jih mogli vzdrževati.

V naši hiši je tudi mladinski center za dekleta. Vsako nedeljo se čisto napolni z deklicami, ki želijo preživeti praznik z nami, se naučiti veselja, iger, pa tudi resnega dela, kot je katekizem. Okrog 14. ure se deklice, ki so se dotlej živahno igrale, molče postavijo v vrste po sedem skupin po približno 40 v vsaki in mirno odidejo k veroučni uri. Kako pazljivo in spoštljivo poslušajo verski nauk. Ko je čas malice, dobi vsaka nekaj piškotov in čaj. Čim večji je praznik, tem večja je porcija piškotov. Za božične praznike pa prejmejo kar obsežen paket vsega potrebnega, posebno obleke. Dvakrat na leto preštejemo žige obiskov v njihovih izkaznicah, in glede na njih število prejmejo nagrado. Vse jih razveseli, za vse so zelo hvaležne.

Kje pa dobite toliko sredstev, da morete vzdrževati toliko učiteljic in gojenk?

Učenke, ki zmorejo, plačujejo nekaj šolnine. Veliko nam pomagajo z denarjem in darovi dobrotniki iz Amerike, ki nas stalno podpirajo. Vsak dan ugotovljamo, da je res, kar je rekel Jezus: Iščite najprej božje kraljestvo in njegovo pravico, in vse drugo vam bo navrženo!

S čim se hranijo v Indiji?

Največ z rižem. Po rekah in ribnikih je veliko lepih rib. Domačini znajo napraviti zelo okusno omako, s katero zabelijo riž. Vsakdanja pijača je voda, ki je tukaj dobra. Vina ni veliko, na mizo pride samo ob največjih praznikih. Krava je še vedno sveta žival: se sme ubiti samo z dovoljenjem in vedno zunaj mesta. Dobri ljudje nam prinesejo mesa za gojenke.

Ker je Indija polna velikanskih rek, ki pogosto preplavljajo cele pokrajine in uničujejo rižna polja, je v Indiji pogosto lakota, ki prizadeva najrevnejše.

S. Terezija Medvešek (druga z leve v zadnji vrsti) med učiteljicami na vrtu šole v Kalkuti

S. Terezija med mladino pred šolo v Kalkuti

Brez hrane se je težko igrati, še težje učiti, najtežje pa spoznavati Kristusa.

MISIJONSKO DELO PO VASEH

Kako potekajo obiski po vaseh?

Kadar utegnemo, posebno v počitnicah, gremo po dve in dve sestri v daljnje vasi, kjer vemo, da so ljudje, ki se žele poučiti v krščanski veri. Navadno naju spremlja kakšna domačinka, ki je bila v naših šolah in je večča jezika in gospodinskih poslov, zato nam je v veliko pomoč. Zaradi hrane na teh potovanjih nimamo težav, ker je med vaščankami, ki jih obiščemo, vedno kakšna naša bivša gojenka, ki nam zna postreči po naše.

V vsaki vasi se ustavimo navadno po dva ali tri tedne. To je res misijonsko življenje. Vstanemo ob štirih zjutraj, opravimo pobožne vaje in smo ob 6. uri že pripravljene za delo. Najprej pridejo k verouku možje, medtem pa njihove žene že pripravijo kosilo. Ob 10. uri so že pri nas s svojimi otroki. Opoldne se vsi vrnejo domov na kosilo, ob dveh pa se spet vrnejo k nam do večera. Ko so katehumeni že dobro pripravljeni, pokličemo misijonarja, ki jim podeli krst, obhajilo in poroči za zakon pripravljene domačine. Tisti dan je v vasi izredno velik praznik: vsi so belo oblečeni, vsa vas je v veselju, ki ga izrazijo z obilnim kosilom in narodnimi plesi.

Pa boste vprašale: Kako vam je mogoče živeti toliko časa brez obhajila; Pravimate. Hčerka Marije Pomočnice se ne počuti dobro, če se vsak dan ne združi z ljubim Jezusom. On, ki je vedno dober z nami, nam preskrbi tudi to. Misijonar nam da na pot posebno škatljičo—teko s posvečenimi hostijami. Hranimo jo na varnem in prejmemo vsako jutro sveto obhajilo.

MATI TEREZIJA IZ KALKUTE

Ali se kdaj srečate z m. Terezijo, ko živite v istem mestu?

O, gotovo. Večkrat sva se že pogovarjali. Tudi sem si že ogledala njeno stanovanje in način njenega delovanja. Saj imata obe družbi isti cilj: reševati duše in skrbeti za najrevnejše: ona skrbi za starčke, me za otroke, eni in drugi so potrebni nege in nesebične ljubezni. Nekoč mi je pripovedovala, da jo je obiskal neki minister in ji podaril lepo nagrado, medtem ko je silno hvalil njeno delovanje. Ona mu je pa odvrnila: Danes me hvalijo, jutri bodo pa morda že kričali: na križ z njo! — Je prav res: če bi me, redovnice, pričakovale pohvale od ljudi, bi bilo pač to borno plačilo. A me dobro vemo, da delamo za božje kraljestvo in da bo naše plačilo sam Jezus Kristus. Zanj je vredno tvegati vse in se použiti v ljubezni do bližnjega.

IN ŠE TIGRI IN KAČE

Ali ste imeli tudi kakšno razburljivo srečanje z zvermi in kačami?

Kač je okrog nas veliko, tudi najbolj strupenih, kober. V pragozdovih so zveri, ki delajo velike preglavice domačinom in nekateri tudi žalostno končajo pod njihovimi zobmi.

Nekega dne sem potovala s sestro po planjavi kraj pragozda. Približala se nam je neka žival, ki je dotedaj še nisem poznala. Pogledala nas je, potem pa mirno nadaljevala svoj pot. Obrnem se do domačinke, da bi jo vprašala, katera je ta žival, pa vidim, da je bila bleda kot smrt in zašepetala: Tiger! — Iskreno hvaležni za božje varstvo sva nadaljevali z molitvijo rožnega venca.

Dve naši sestri sta šli prek pragozda misijonarit v daljno vas. Med potjo se ustavita pod drevesom, da bi se odpočili, in odložita svoj slamatni klobuk poleg drevesa. Začneta moliti rožni venec. Naenkrat pridirja pobesnili slon, se ustavi pred njima, z vso jezo potepta v prah oba klobuka. Že se obrne proti njima, da bi ju pomendral. Prestrašeni stegneta roko z rožnim vencem proti njemu in istočasno vzklikneta: Marija Pomočnica kristjanov, prosí za nas! — Slon, kot bi mu kdo zapovedal, se obrne in oddrvi v pragozd.

Čudovito je dejstvo, da se ni še nikdar slišalo, da bi kača pičila kakšnega misijonarja ali misijonarko ali da bi jim kakšna zver storila kaj žalega, medtem ko domačine ne puste pri miru. Marija Pomočnica je z nami, nas vodi in vsak dan čutimo v svojem delu njen poseben materinski poseg. Saj nismo zaman njene hčerke!

S. Terezija Medvešek je prišla v Evropo predvsem zato, da bi se v duhovnem centru pri sv. Mariji Mazzarello v Morneseju obenem z drugimi misijonarkami duhovno osvežila in udeležila posebnega tečaja za posodabljanje misijonskega dela.

s. DARINKA

Slovo od Vietnama

Misijonar
Andrej Majcen
v Hongkongu

Tretje obdobje misijonskega dela misijonarja Andreja Majcena se je končalo. Prvo se je začelo leta 1935 na Kitajskem pri misijonarju Jožefu Kerecu in se je končalo po prihodu Mao Ce-tunga na oblast, leta 1951: 16 let; drugo je bilo v Vietnamu, najprej v Hanoju do prihoda Hošiminha na oblast; tretje pa v Sajgonu do združenja obeh Vietnamov: skupaj 24 let dela.

Sedaj je že tretjič v Hongkongu, v pričakovanju novega misijonskega dela. Misijonar ne klone, hoče še delati, čeprav mu leta že upogibajo hrbet.

Takole piše iz Hongkonga 9. avgusta letos:

SLOVO OD VIETNAMA

Najlepše Vas vse pozdravljam iz Hongkonga, ne več iz Vietnama. Oblasti so me povabile, da prosim za odhod, ker sem imel vstopni vizum od prejšnje oblasti.

Bil sem do zadnje minute magister novincev.

Sobratje so s težavo zbrali 270 dolarjev, da so mi kupili letalsko vozovnico za progo Sajgon—Bangkok—Hongkong na letalu Air-France. Vietnam sem zapustil dne 23. julija 1976.

V Bangkoku na Tajskem so me sobratje lepo sprejeli. Z menoj je bil še zadnji jezuit in misijonarji Pariške misijonske družbe, ki kot tujci niso mogli ostati v Vietnamu.

Tako se je končala 24-letna zgodovina salezijanskih misijonov v Vietnamu. Jaz sem bil prvi in zadnji, in zapuščamo okoli 130 sobratov in novincev.

Sajgonski nadškof Binh me je iskal po salezijanskih hišah, in končno sva se dobila v velikem semenišču.

Zahvalil se je Pariškim misijonarjem za njihovo večstoletno delo. Njihov sad dela je 24 škofij, skoraj 2 milijona kristjanov in veliko duhovnikov.

Obrnil se je tudi do mene in se mi zahvalil za delo: »Zapuščate lepo število dobrih salezijancev. Hvala vam in bodite prepričani, da bodo lepo delali.«

Vesel sem bil tega priznanja, ne samo meni, ampak vsem tujim salezijanskim misijonarjem, ki so pred menoj odšli.

Slovo je bilo silno težko z obeh strani: imeli smo se radi. Preden sem odšel, sem jih še blagoslovil.

Naše salezijansko pastoralno delo smo že preuredili po jugoslovanskem vzorcu: župnije, noviciat in semenišče, če bo šlo. Šole, tehniko, tid. smo oddali. Želimo le, da bi vsaka salezijanska družina imela rižno polje in vrt.

Misijonar Andrej Majcen skupaj z nadškofom Binhom ob priliki neke birme v Sajgonu

MED KITAJCI V HONGKONGU

Mladi hongkonški inspektor Wan me je bratsko sprejel in se spominjal mojih datumov: 1935 sem dospel v Hongkong in nato odšel h g. Kerecu. 1951 sem prišel v Hongkong, nato pa odšel 1952 v Hanoj. Leta 1954 sem prišel spet za ravnatelja v Hongkong in končno od leta 1956 delal v južnem Vietnamu 20 let.

Mnogo znancev in prijateljev me je lepo sprejelo, res sem jim hvaležen. Inspektor me je poslal takoj v bolnišnico Sv. Pavla, da me preiščejo, saj se je nabralo precej okvar ta leta od 1904 do 1976. Res sem bil in sem še zdelan in takole počivam, da pridem malo k sebi — potem pa bomo videli.

Teško in sram me je, da bi bil na večer svojega življenja v težo, ko mi je delo in leta zglodalo zdravje. Prav radi bi me imeli na Formozi, ker znam mandarinsko kitajščino, pa mi je kot Jugoslovanu pot zaprta. Za Hongkong pa kantonščino in angleščino ne obvladam v zadostni meri, pa tudi portugalsčina za Macau mi je že izpuhtela.

Iz Vietnama sem prišel reven kot cerkvena miš. Danes so mi nakupili izvrstno perilo iz socialistične Kitajske in mi obljubili tudi obleko za zimo.

Te dni sem se srečal z g. Pavlinom in s kanosijanko s. Miklavčičevo. Vabijo me

tudi v Macao, kjer imamo več zavodov in imam več znanih sobratov, ker sem tudi tam nekoč delal eno leto. Morda jih bom obiskal, ko bom v nogah bolj trden. Mislim, da mi bodo Portugalci dali vizum na jugoslovanski potni list; šel bi s tako imenovano »letečo ladjo«.

ZVEST DO KONCA

42-letno misijonsko delo, težave vseh vrst, uspehi in neuspehi, so moj misijonski ideal od mojega noviciata dalje (1924) močno preželi, zato bi mu rad ostal zvest do konca. Z druge strani pa je domovina, ki je nisem nikdar zatajil, ki vabi in ki me veže z božjimi in naravnimi silami in ima vedno odprto srce in razprostrte roke za objem svojih, ki so se dajali bratom za Boga z misijonskim križem (1935) pred rakovniško Pomočnico ob odmevanju lepih slovenskih Marijinih pesmi in molitvi dragih sobratov Slovencev.

Mojo osebno zadevo sem popolnoma prepustil g. inspektorju, ker mislim, da je tako najbolj prav.

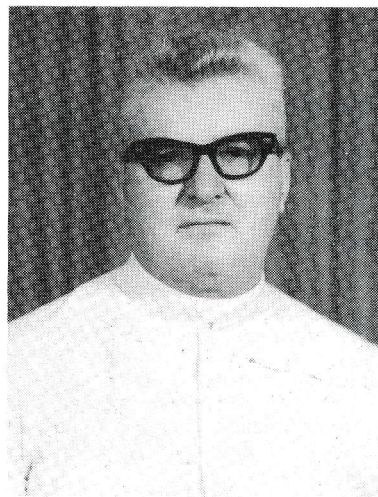
Danes sem Vam pač precej napisal, sedaj pa Vas, g. inspektor in vse sobrate, pa še moje domače najlepše pozdravljam, pa drugič še kaj več.

Andrej Majcen

NA OTOKU KRIŠTOFA KOLUMBA

Pripoveduje Ignacij Ozmec

REPUBLIKA DOMINICANA

»To je najlepša dežela, kar jih je videlo človeško oko.« tako je vzkliknil Krištof Kolomb, ko je stopil iz jadrnice Santa Maria na kopno novega sveta. To ni bila Indija, kakor je bil prepričan, ampak otok nepoznane celine, ki so ga pozneje imenovali Espanjola, in sta sedaj na njem dve državi: Haiti in Dominikanska republika.

Na tem otoku, v Dominikanski republiki, dela že od leta 1950 slovenski salezijanec Ignacij Ozmec. Pred tem pa je od 1934 bil na Kubi, skupno že 42 let.

Malo zemljepisa. Kuba, Espanjola in Porto Rico tvorijo Velike Antille, Male Antille pa ostalih 500 otočkov. Menda so to ostanki velikanske celine med Severno in Južno Ameriko.

Na otoku Espanjoli se je darovala prva maša na novi celini, tam so zgradili prvo katedralo in ustanovili prvo univerzo v Ameriki.

Tako je začel pripovedovati Ignacij Ozmec, ko nas je obiskal na Rakovniku. Čujmo, kako je v deželi, v kateri dela že toliko let.

V Dominikanski republiki živi 4 in pol milijona ljudi. Ima sicer demokratične ustanove, vendar je pot še dolga do urejenega in za vse pravičnega ekonomskega in socialnega življenja. Velika naravna bogastva, kot so zlato, srebro, cink, marmor in proizvodi velikanskih plantaž, kot so sladkor, živina, tobak, banane, kakao itd. so v rokah velikih družb, povečini tujih. Ljudje so zelo revni in se množično izseljujejo za delom v Združene države. Ne umirajo od lakote samo zato, ker živimo v večni pomladi.

Vsi prebivalci so krščeni, toda versko so zelo nevedni in zanemarjeni. Samo 20 % ljudi živi v zakonu, večina otrok je nezakonskih. Od tu eden od glavnih vzrokov revščine: očetje nimajo zavesti

odgovornosti, imajo po dve ali tri žene in z njimi otroke, ki jih pa ne morejo preživljati.

Cerkveno je republika razdeljena na šest škofij z eno nadškofijo, ki ji sedaj načeluje kardinal in nosi obenem naslov primasa vseh Amerik. Večina duhovnikov je tujcev, ker je zaradi neurejenih družinskih razmer zelo malo domačih duhovniških poklicev. Zaradi pomanjkanja poklicev je škofovska konferenca ustanovila stalni diakonat in služabnike božje besede, ki vodijo bogoslužje besede, obhajajo, pripravljajo ljudi na zakramente. Cerkev pri nas ima tri centre za pripravo katehistov. Doslej verouka po šolah večinoma sploh ni bilo zaradi pomanjkanja duhovnikov.

Cerkev se vedno bolj prebuja, tako versko kakor tudi socialno. K temu veliko prispevajo redovniki in posebna združenja, kot je Marijina legija, kursilji krš-

DON BOSKOVO VZGOJNO POSLANSTVO

NADALJEVANJE S 3. STRANI

Šele pri povabilu, priporočilu in izražanju želje začne otrok notranje sodelovati in mu je tako vzgojiteljevo vplivanje v korist.

Otrok čuti vzgojiteljevo ljubezen. Ta ljubezen ga — kot žuželke toplota — notranje razpoloži, da skuša z veseljem izvršiti vzgojiteljevo željo. Pri veliki ljubezni vzgojitelja do otroka skuša otrok izvršiti tudi željo, ki jo samo sluti in mogoče niti ni bila izgovorjena s strani vzgojitelja. Kolikor hladnejša je ljubezen, toliko manj je otrok pripravljen ugoditi vzgojiteljevim željam.

POSNEMANJE

Posnemanje sodi med najučinkovitejše načine, kako se otrok nauči živeti v določeni družbi. Vendar otrok ne po-

snema vseh ljudi iz svoje okolice z enako vneto. Otroci najbolj posnema tiste osebe, ki jih ima najrajši in ki jih najbolj spoštuje, saj bi zaradi občudovanja, ki prihaja iz ljubezni in spoštovanja, »postal tak kakor oni«. Zato je ljubezen osnovni dejavnik pri socializaciji ali prevzemanju načinov obnašanja v določeni družbi.

MERILO LJUBEZNI

Če je otrok pripravljen, da izvrši tudi neizrečene želje svojega vzgojitelja, lahko govorimo o najvišji obliki ljubezni vzgojitelja do otroka in o največji ljubezni otroka do vzgojitelja. Ljubezen je tako močna, da usposobi otroka, da izvrši samo sluteno željo vzgojitelja. Otroci tukaj ne čuti nobene težave.

Če je otrok pripravljen, da izvrši tudi način izražene vzgojiteljeve želje, kot »prosim, umij si roke«, »mamica bi rada, da bi šel spat« itd., in pri tem ne čuti velike težave, potem vzgojitelj otroka zelo ljubi in otrok vzgojitelja.

Če otrok vrši samo z odločno besedo izražene želje, potem imamo primer navadne ljubezni: otrok sicer še uboga, vendar mu je zelo težko. Težko pa mu je, ker je ljubezen, ki jo čuti od strani vzgojitelja, preslabotna. Tudi v tem primeru lahko še govorimo o normalnem vzgojnem odnosu. Vendar je ves vzgojni potek v veliki nevarnosti, da prevzame oblike, ki smo jih navedli na začetku.

Gojiti medsebojno ljubezen, kot najvišja naloga vzgojitelja

Vzgojni odnosi, ki niso zgrajeni na ljubezni: strahovanje, pretnja in ukazovanje z avtoriteto, so zelo neučinkoviti. Tisti vzgojitelji, ki trdijo, »da so vse storili za svoje otroke«, naj pomislijo, ali jih niso kar naprej strahovali, jim pretli s kaznjivo in jim ukazovali z avtoriteto. Odkrili bodo, da je neučinkovitost njihove vzgoje pomanjkanje vzgojiteljske ljubezni.

V. DERMOTA

čanstva in krščansko družinsko gibanje. So tudi razne skupine karizmatikov, a so zaenkrat še preveč zaprti vase.

MOJE DELO

Za konec pa še nekaj o mojem delu. Začel sem na Kubi kot novomašnik, najprej v salezijanskem aspirantatu kot vzgojitelj našega naraščaja. Po 16 letih sem bil premeščen v Dominikansko republiko.

Moje prvo delo na novem mestu je bilo organiziranje župnije Marije Pomočnice. Dve leti zatem sem začel z obrtnimi šolami, ki so bile prve v republici. Tam pripravljamo tehnike v različnih strokah. Letos sta poslali nemški podporni cerkveni organizaciji Misereor in Adveniat material za obrtne šole v vrednosti 250 tisoč dolarjev.

V tej župniji in obrtnih šolah sem delal 12 let.

Drugo moje področje dela je bilo organiziranje župnije Kristusa Kralja s šolo z

18 razredi in 1600 gojenci.

Tretje področje, ko je že lepo steklo delo v prejšnji ustanovi, je bila zelo revna župnija Srca Jezusovega. Tudi tu sem ustanovil šolo s 24 razredi in 2000 gojenci. Župnija ima 45 tisoč duš. Za to velikansko delo nas je 5 duhovnikov in 1 sobrat pomočnik. Uspeli smo pripraviti skupino fantov četrte gimnazije, ki bodo šli prihodnje leto v noviciat.

Letos 28. avgusta bo pri nas posvetitev v škofa salezijanca Fabija Rivasasa, ki je doma iz teh krajev. Imel bo novo škofijo, v pomoč pa samo 7 duhovnikov, od katerih je samo eden domačin, vsi drugi pa so Nizozemci. Sedež škofije bo v mestu Bacahomi. Za napredek Cerkve v novi škofiji veliko pričakujejo od tega škofa, ker je zelo delaven in dinamičen.

Naj še omenim, da se novi kardinal in nadškof Kajetan Beras še vedno rad spominja svojega nekdanjega vzgojitelja in sodelavca, salezijanskega škofa Pittinija, ki je, čeprav slep, še veliko let vodil svojo škofijo. Umrl je leta 1962.

SALEZIJANSKA DRUŽINA ZA SVET NEPISMENIH

En človek od treh je nepismen, trije Afrikanci od štirih ne znajo pisati. Nevednost ohranja v svetu mizerijo, izkoriščanje, sovraštvo, vojne: to je zadnji bič človeštva. Pismenost prinaša napredek na vseh področjih človeškega življenja in udejstvovanja. To je nekrvava revolucija, pravična, izgrajevalna. Danes je za kristjane v deželah vrata in v spoznanje svet in po njem v Boga.

Brazile, Belo Horizonte. Kakšno lepo ime Belo Horizonte: lepo obzorje. Don Boskovi sinovi pomagajo drugim naprednim silam odpirati nova obzorja ljudem, ki so nepismeni. Pravkar so končali spet en tečaj alfabeticizacije, opismenjevanja. Zbrali so skupaj sodelavce, mlade študente, ki so poučevali odrasle. Eden od njih pripoveduje:

Imel sem 25 učencev, delavcev na gradbišču ceste. Čez dan so imeli v rokah svedre, ki so jim stresali telo in jim omamljali mozgane; vodili so traktorje, buldožerje, odvažali material, prerivali zemljo... Zvečer so prišli v šolo. Roke so imeli otrple, komaj so mogli prijeti za svinčnik. Za zvezke niso imeli dlenarja. Prvo uro smo si razrezali zavijalni papir in si delali zvezke. Šolo smo imeli v moji baraki. Sami smo si napravili mize in stole. Eden od mojih učencev je bil tudi moj oče...

Pri poučevanju se poslužujejo posebno praktične metode, ki jo je zamislil salezijanec Tiago De Almeida. Danes je ta metoda razširjena po vseh prostranstvih Braziliije, kjer ljudje še ne znajo pisati. Zavedajo se velike resnice, da je

treba ljudi dvigniti kulturno, da bodo postali zares ljudje in se zavedali svojega človeškega dostojanstva. Lahko bi jim še naprej dajali hrane in obleko, miloščino, toda ljudje bi ostali vedno na robu življenja.

Na zaključku tečaja, ki ga je imel za nepismene Tiago De Almeida, je nekdanji analfabet ob prejemu diplome hotel imeti govor. Sam si ga je napisal in ga prebral navzočim. Potem je pustil papir in govoril sproščeno, z navdušenjem. Ko ga je nekdo potegnil za hlače, češ naj konča, je vzkljnil: Prvič govorim v javnosti, pusti me, da izpovem vse svoje veselje!

Delo opismenjevanja opravljajo salezijanci in Hčere Marije Pomočnice kjerkoli se nahajajo v deželah v razvoju: v barakarskih predmestjih velikih mest Južne in Srednje Amerike, med Indijanci Mixe v Mehiki, med Kekči v Gvatemali, med Bororci in Šavanci ter Tukanci v Braziliji, med Šuarci v Ekvadorju, med mongolskimi plemeni Assama v Indiji....

Ne zadovoljijo se samo s tem, da jih naučijo brati in pisati. Odpirajo jim svet praktičnega znanja za dvig vsakdanjega življenja: higijene, ročnih del, kuhanja, pranja, šivanja, raznih drugih obrti. Poslužujejo si vseh sredstev od navadne table v baraki do radijskih oddaj. Na to znanje gradijo spoznanje človeka in Boga.

Navsezadnje ne delajo nič novega. Tega so se naučili že od don Boska. Svojim zanemarjenim in nevednim fantom je dal najprej orodje za življenje, zanje je ustanovil obrtne delavnice in šole vseh vrst.

Ob določeni uri, piše don Boskov življenjepisec, se je začela večerna šola. Nekdo je z zvoncec vabil fante po okoliških travnikih valdoške barake. Ko so se zbrali okrog don Boska, jim je razdelil naloge, jim pomagal, jih učil. Za večerjo ni imel časa. Kar mimogrede je nekaj poje-

del in med tem hodil med fanti in jih gledal, kako se učijo.

Kaj kmalu je imel don Bosko pri večerni šoli več kot 300 fantov, med njimi jih je bilo kar sto že odraslih, z brki in brado. Potem je iskal zanje primerno delo, nekatere od njih pa je vzgojil v oznanjevalce evangelija.

Ko je Pavel VI. prišel v Bogoto v Kolumbiji za evharistični kongres, je lahko bral napise po stenah: Analfabet je suženj. Toda ti sužnji niso še znali brati. Papež je tedaj dejal: Branje in pisanje sta prvi pogoj za kulturni, socialni, ekonomski in duhovni razvoj ljudi.

Te besede je treba spremeniti v življenje. Zahteva velikodušnih in večkrat herojskih pionirjev.

stk

NAŠI NOVOMAŠNIKI

Lepo darilo smo prejeli za našo petin-sedemdesetletnico! Devet jih je. Vse nedelje meseca julija so bile novomašne slovesnosti. Vsaka je hotela povedati svoje. Vsakdo izmed novomašnikov si je izbral svoje življenjsko geslo. Prisluh-nimo vsaj nekaterim.

BOSTNER JAKOB — Pilštanj. Nova maša je bila na god svetega Jakoba, 25. julija. Takole pravi:

Nekateri starejši očitajo današnji mladini, da ne priznava vrednot, ki so bile baje trdno vodilo prejšnjim rodovom. Med temi vrednotami je bila vera na prvem mestu.

Značilno za mlade današnjega časa pa je iskanje. Zavedajo se, da Boga ne moreš in ne smeš ujeti v nek model in tak model nositi vse življenje, kajti utegne se ti zgoditi, da te tisti model kdaj razočara, pa boš z njim vred zavrgel tudi Boga... Vsak dan, vsak dogodek te mora usmerjati k iskanju nečesa novega, tudi k iskanju nove podobe večnega in nespremenljivega Boga. Duhovnik mora pomagati ljudem, zlasti mladi generaciji, da bi Boga nenehno »iskali in našli«. Tudi jaz bi rad prispeval svoj delež. Zato:

TO JE TISTA GENERACIJA, KI TE IŠČE IN HOČE SPOZNATI, O BOG!

GOLOB SREČKO — Nova Štifta pri Gornjem gradu.

Danes, ko je povodenj besed in veliko govoričenja, se je tudi v naš krog naselila misel, da zadostuje govorjenje. Govorimo o bratski ljubezni, sadov pa ni, ali pa so komaj vidni. Ljudje pa so najbolj dojemljivi za take »dokaze«. Edino to prepriča in spodbuja. O tem govori prvi del gesla: **NE LJUBIMO Z BESEDO, TUDI NE Z JEZIKOM, AMPAK V DEJANJU IN RESNICI.**

Tudi o dolžnostih veliko govorimo. Navadno izvršimo svojo nalogo, več pa ne: da ne bi presegel »norme«, potem bom moral še bolj delati, vložiti še več napora. Jaz rajši živim komod! Tudi ljudem, ki jim ni do dela, bodisi fizičnega, bodisi umskega, je treba dati pristen zgled, da se splača delati. Sv. Janez Bosko je dejal: »Počivali bomo v nebe-

sih!« Odtod drugi del gesla — Gregorčičeve besede: **DOLŽAN NI SAMO KAR VELEVA MU STAN, KAR MORE, TO MOŽ JE STORITI DOLŽAN!**

GJOLAJ NOSH — Krševo — Tirograd.

Po narodnosti je Albanec, spada v del naše diaspore in tako v našo slovensko inšpektorijo. Zato je tukaj študiral. Svoje starše in druge sorodnike ima v Ameriki, zato je kmalu po posvečenju odpotoval k svojim. Skupaj z njimi se je zahvalil za dar duhovništva in opravil novomašno slovesnost. Brez dvoma bo lahko v veliko oporo svojim sonarodnjakom.

KOŠTRIC CIRIL — Beltinci

Župnija Beltinci je znana vsem bravcem. Tudi letos je dala dva novomašnika. O sami slovesnosti smo brali v Družini. Letos so še na poseben način obhajali novomašno slavlje: namesto pridige je bil pogovor z novomašnikoma; svoje misli k temu prazniku sta med bogoslužjem prispevali dve diplomirani teologinji — domačinki.

LIPAR TONE — Voglje pri Šenčurju

Geslo: **KJER JE DOBROTA IN LJUBEZEN. TAM JE BOG.**

Krščanstvo ni teorija lepih besed in želja, marveč življenje, ki zahteva celega človeka. Ozračje, v katerem se gibljemo in živimo, mora biti prežeto z dobroto. Le-ta človeka osvobaja napačne usmerjenosti v samega sebe, upošteva in sprejema vsakogar. Kristus nam je razodel globok pomen in vsebino ljubezni, za katero naj se kristjan prizadeva. Sv. Pavel jo je takole opisal: Ljubezen je potrpljiva, vse upa, vse veruje, se ne napihuje, se ne veseli krivice, veseli se pa resnice... Očiten zgled ljubezni pa je Kristus sam: Ljubite se med seboj kakor sem jaz vas ljubil...! Očetova neizmerna ljubezen do padlega človeka je tako duhovniku kot vsakemu kristjanu spodbuda in gonilna življenjska sila. Ko pa delamo dobro, ustvarjamo pravo medsebojno sožitje, gradimo boljši, bolj človeški svet. Ljudje smo lačni dobrote, spoštovanja, iskrenosti in poštenosti. Tako razpoloženje je osnova, da bomo

lahko z veseljem sprejeli Gospodov načrt in vsak na svojem mestu in v svojem poklicu nalogo, ki nam je zaupana.

MARIČ CIRIL — Odranci

Tudi župnija Odranci v Prekmurju je imela dva novomašnika, na praznik apostolov Petra in Pavla pa je bila deležna slavja duhovniškega posvečenja, ki ga je opravil škof Vekoslav Grmič. Marič Ciril je obhajal novomašno slovesnost 4. julija. Za novomašnega pridigarja si je izbral dosedanjšega inšpektorja Štefana Žerdina.

SIMONČIČ MIRKO — Boštanj

Njegovo geslo: **KDOR NE LJUBI, OSTANE V SMRTI, ZAKAJ MOČNA KAKOR SMRT JE LJUBEZEN.**

Večkrat slišimo: Ne potrebujem prav nobenih navodil in ukazov; kakor vsak človek skušam slediti svoji vesti. Ob tem se je treba vprašati: kaj pa oznanjevanje veselega sporočila. Odgovorov je lahko več. Za mene je v tem geslu: samo z ljubeznijo, ne na ustnicah, marveč v dejanju, je mogoče oznanjati. Tu je vsa moč, ki jo potrebujemo za resnično krščansko, pa tudi duhovniško življenje.

ZAJTL FRANC — Šentrupert nad Laškim

Duhovnik je poslanec Kristusov; svoje poslanstvo izvršuje z njegovo oblastjo in pomočjo. Njegovo poslanstvo je nadaljevanje Kristusovega poslanstva. Pri tem pa naletimo na težave, ki jih je Jezus premagal. Duhovnik kljub vsem težavam ne sme obupati, mora mu biti pred očmi lik Jezusa, ki moli: Oče, zgodi se tvoja, ne moja volja... Zato je moje geslo: **GLEJ, PRIHAJAM, DA IZVRŠIM, O BOG, TVOJO VOLJO.**

ZALETEL JANEZ — Šentvid pri Stični

Geslo: **GOSPOD, POSVETI ME, DA BOM JAZ DRUGE POSVEČEVAL.**

To mi je lastnoročno napisal ob koncu prvih duhovnih vaj 1963 voditelj sam na spominsko podobico.

Če je to veljalo tedaj na začetku, še bolj velja zdaj, saj je človek vedno na začetku. Poleg tega pa je tudi res: »Prazno je delo brez žegna z nebes!«

H. S.

Ta pot je bila moja

Sivolasi starček. Po hodnikih želimeljske gimnazije se sprehodi. Včasih postane, prisluhne živžavu zavodskih fantov; potem se nasmehne in počasi nadaljuje svojo pot. Kakšenkrat vzdihne, bolečina se pojavi, zdaj prihaja iz srca, iz jeter, želodca — pa tudi vreme mu večkrat ne diši. Po tretji šolski uri se rad pridruži profesorskemu zboru v zbornici, popije črno kavico in posluša, posluša. Nekoč je bil zgovoren in hiter, pripravljen za humor in tudi za ostro ravnateljsko besedo. Ta beseda je veljala. Spominjam se ga iz Zadra. Dolga leta je delal na Hrvaškem. Kar osemintrideset let.

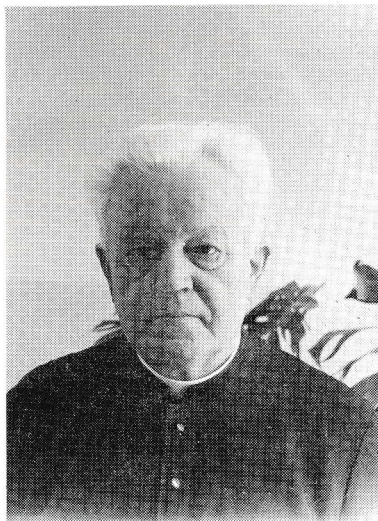
Ta sivolasi starček je Tkalec Jože. Rdeč je v obraz, nekaj mladostnega je v njegovem smehu. — Gospod, verjetno boste do konca vztrajali v poklicu? Nasmehne se in nič ne odgovori. — Pa vendar, kako se je začela vaša pot duhovniškega poklica? Starejši ljudje radi začno z letnicami, kar meni sploh ne odgovarja. — Ja, veš, dravec, to je bilo leta 1909. Z očetom sva se vračala z lendavskih travnikov. Nazaj grede sva se zaustavila v Radmožancih. — Kje vendar? V trgovini? V cerkvi? Takrat ste bili pobožni ljudje. — V gostilno sva šla, v gostilno; žejna sva bila. Pot je bila dolga, tri ure hoda iz Gomilic do Lendave. Avtobusov takrat ni bilo. Bili smo revni. Kolesa tudi ni bilo. Komaj kaj za špricar. — Tako torej, poklic se je moral roditi prav pri špricarju, slutim nekaj takega. — Verjetno bo tako. Ko sva z očetom pila, je za drugo mizo sedel Jože Bakan, salezijanski klerik, ki se je tudi krepčal s špricajem. Približal se nama je, ves čas pa je imel oko na meni. Začel je naravnost: Ali ne bi hotel ti z mano v italijanske šole, v salezijanski zavod?

Mali Jožek je sveda bil takoj navdušen. Ta beseda se mu je prilegla: Italija, salezijanski zavod. Že od nekdaj je imel v sebi željo, da bi postal duhovnik. Prileglo se mu je to. Zdaj je pograbil. Toda, kakorkoli sta se z očetom in Bakanovim gosposkodom natančno pomenila, da bo Jožek na jesen odšel z njim v Italijo, mama je bila drugačnega mnenja. — Ne, otrok si še, tako daleč pa ne boš šel.

Bakanu se je izjalovil načrt. Na jesen je sam odpotoval. Tkalec Jožek je tedaj imel šele prve tri razrede osnovne šole.

Sicer pa s Tkalečvo družino ni bilo tako enostavno. Dvakrat je vsa družina potovala v Ameriko — s trebuchom za kruhom. — Fantek, takrat nismo živeli tako kot dandanašnji. Revni smo bili. Denarja ni bilo, zemlja je skopo rodila.

Nekaj razredov osnovne šole je končal v Ameriki. Naučil se je angleščine. Čez eno leto in pol se je Tkalečeva dru-

žina začela dolgočasiti v Ameriki. Prišli so domov — v siromaštvo, komaj so rešili dolgove, spet so se odpravili nazaj v Ameriko, vendar so se že 1911., 13. junija, vrnili dokončno. Poslej nikamor več. Spet je naključje prineslo, da se je Tkalec Jožek srečal z dvema salezijanskima klerikoma, ki sta se mudila doma na počitnicah. Bil je to klerik Jože Radoha in že omenjeni Jože Bakan. Jožek ju je občudoval, ko ju je srečal na žegnanju v Gomilicah. Dva uniformiranca iz Italije, mlada, postavna, nekoliko zadržana. Imela sta talarje, čez pelerino, na glavi pa majhen klobuček kot šalica. To mu je bilo všeč. Ta dva bosta gospoda, po učenost sta šla v Italijo; tam je papež. Bog ve, če sta ga že videla, si je na tihem mislila kakšna mamica, pa tudi dekletom in fantom sta zbujala spoštovanje. Jožek se jima je približal. Zamikalo ga je, da bi tudi on šel z njima. Sedaj je že tudi mama pristala na to. — Lahko bi šel, zdaj si že večji. Nedvomno boš lahko šel.

Na jesen se je začela avantura proti Italiji. Bila je resnična avantura v neznanu deželo. Sedem fantov se je odločilo za salezijanski zavod v Cavaqlia, to je bil madžarski zavod Sv. Štefana za poklice. Tkalec Jožek je to komaj čakal. Madžarski mu ne bo delalo težave; doma je obiskoval madžarske šole; pomagal si bo tudi med Italijani z angleščino — če je tam kateri imel tako bistro glavo, da se je poleg italijanščine lahko naučil še angleščine.

Napotili so se proti Reki. Tam je bilo domenjeno, da jih bo nekdo počakal in se bo z njimi prepeljal v Italijo. Pa je šlo nekoliko izven programa. V Čakovcu je sedem dečkov moralo v zapor. Madžarski žandarji so jih legitimirali. Čudno se jim je zdelo, da toliko fantov gre v Italijo. Ni jim bilo znano, da bi tam bil kakšen madžarski zavod. Eno noč so »pobalini« morali presedeti v zaporu. Šele, ko so se madžarski žandarji preko zvez prepričali, da je v resnici v Cavaqlia v Italiji madžarski zavod, so smeli naprej. Vendar so izgubili zvezo z onimi z Reke. Ko so prišli na Reko, so se pač sami vkrkali na ladjo in ubrali pot proti Italiji, v Benetke. Z mimiko, angleščino, z madžarščino so si kako pomagali, da so jih Italijani, ki so bili na ladji, lahko razumeli. Ko so prišli v Benetkah na vlak, je bila spet ista pesem. Z mimiko, angleščino in madžarščino! Kaj, tisti Italijani, za angleščino še slišali niso, madžarščina pa jim je prav tako bila španska vas. No, pa je bil dober železničar: zamenjal jim je madžarski denar v lire. Povedal jim je, do kam se morajo peljati. Ti vražji Prekmurci pa so spet na vlaku zaspali in se odpeljali naprej. Sprevodnik jih je skregal in jih na najbližji postaji kar postavil ob progo. Kam zdaj? Našlo se je nekaj dobrih ljudi. Odpeljali so jih v bližnjo gostilno, kjer jim je gostilničarka oskrbela večerjo in prenočišče. Drugi dan so naložili svojo prtljago na velik voz, postaran in suhljat osliček pa je pokorno vlekel tja do Cavaqlia, do salezijanskega zavoda. Lepo so bili sprejeti. In lepo je bilo v zavodu, pripoveduje stric Tkalec. On ni imel nikdar težav v zavodu. Poslušal je, kar so mu zapovedovali. Rad se je učil. Vzljubil je način življenja. Prepotoval dosti salezijanskih zavodov, spoznal mnogo ljudi, velikih, majhnih, učenih in manj modrih. Z vsemi se je bolj ali manj razumel. Spoznaval je don Boska, včasih dopotoval tudi nazaj v svoj rojstni kraj. Tam je pripovedoval, kod je hodil, kaj se dogaja po svetu, kdo so salezijanci, kakšen je njihov namen. In nekega dne je bil dovolj brihten, učen, izvedenec v teoloških in salezijanskih navadah, poučen o bistvu življenja, našega nehanja in pehanja — in to je bilo dovolj, da je lahko postal duhovnik-salezijanec.

Življenjska pot je zdaj za njim. Kolikor vem, je zelo srečen in rad govori o prehojeni poti. Če želite kaj življenjske modrosti, se obrnite nanj. Rad pripoveduje. Zdaj na jesen svojega življenja se spominja svoje mladosti. Vedno si je želel postati tudhovnik, to poudari večkrat. V teh dneh se mu je oglasil (po šestdesetih letih) eden izmed tistih, ki je takrat bil

Josip Tkalec kot zlatomašnik med svojimi sobrati v Želimljem. Take slovesnosti je doživel še na Rakovniku, v domačem kraju, in v Mužljji, kjer je deloval kot ravnatelj in župnik med madžarskimi verniki. To so bili dnevi velike božje milosti.

navzoč, v tisti prvi skupini, avanturistični. Žal mu je, da ni postal to, kar je Jožko, njegov sošolec. V več tipkanih straneh je svojemu nekdanjemu prijatelju izlil svojo bolečino. Boji se smrti, boji se, da ne bo vreden življenja v Bogu; govori o svojem zgrešenem življenju. Zakaj ni postal tudi on duhovnik? Kaj je bilo treba tistega ravnatelja, ki ga je očrnil pred inšpektorjem, češ da se preveč navezuje na druge. Pa je vendarle imel srčno željo, da bi postal duhovnik. Noči in noči ni spal, ko mu je sporočil, da bo moral zapustiti zavod. Jokal je, pa ni nič pomaga-

lo. Potem je sprejel službo učitelja in organista, se poročil z evangeličanko. Imel toliko in toliko težav. Dolgo pismo svojemu Jožkotu, z izlivi žalosti, z neko nesrečo, ki tli v njem. Jožko pa na jesen svojega življenja moli za vse, ki so šli takrat z njim; samo on je postal duhovnik. V svoje mašne molitve vpleta njihova imena in imena vseh, ki so bili njegovi gojenci, njegovi predstojniki; moli tudi za tiste, ki se podijo po želimeljskih hodnikih, igriščih, ki trgajo hlače po šolskih klopeh.

Jani Ravenko

Ko poročamo o njem, je Bog obiskal Josipa Tkalca z milostmi, ki so nam nerazumljive: postal je velik trpin, ko so mu zaradi gangrene odrezali nogo. Sedaj dopolnjuje kar nedostaja Kristusovemu trpljenju, kakor je dejal sv. Pavel.

PRVE REDOVNE ZAobljUBE

V počitnicah je naša hiša v Želimljem nekam zapuščena. Ob začetku avgusta se je še bolj omrtvila, ker smo se njeni stanovalci zaprli svetu okrog nas. Začeli smo z duhovnimi vajami kot pripravo na novo duhovno leto v našem življenju.

Narava nas je prav tako odrezala od sveta. Ves teden so se nad dolino vlekle megle in oblaki in nam pogasile želje, ki so nas vlekle med drevje, na igrišče.

Dneve poglobljanja in molitve smo začeli vsakdo s svojimi različnimi občutki in pričakovanji. Vztrajna molitev in beseda našega Boga, ki nam jo je posredoval pridigar, sta nas združili v skupnost. Razmišljali smo o našem vsakdanjem dnevu in Bogu v njem. Vsega nismo razumeli in popravili, vendar nam je vseeno pokazal svojo pot in nas sprejel za sinove. Pripravljene na življenje smo dočakali praznik našega darovanja.

V soboto je posijalo sonce. V kapeli smo spremljali darovanje naših treh sobratov pri obnovitvi zaobljub. Za nas je bil to spodbuden in opominjajoč dogodek, obenem pa prvi uvod v praznik.

Nedelja se je prebudila. V naravi je bil dan kot vsak izmed tisočih in tisočih. Zjutraj malo meglen, potem se je razjasnil. Mi smo iz njega naredili naš sončni dan. Potrebovali smo dan, ki bo ostal Praznik z veliko začetnico vse naše življenje. Svojo radost in tveganje smo združili z brati, s Cerkvijo in z obhajanjem praznika naše nebeške matere.

Daritev Bogu smo izrekli med mašo z bogatim obredom. Iz vsega je odsevala polnost misli in občutkov, preveliko bogastvo za človekovo bogato srce.

Vsak korak našega Praznika smo združili s svojimi starši. Oni, ki so nas vzgajali in nam nudili odločilno pomoč na

naši poti, so se veselili z nami. Zahvalili smo se jim, a hvaležnost je potrdilo naše srce. To srečanje nas je povežalo bolj kot karkoli doslej, zavest in spomin na to pa bosta povezanost poglobljala.

Tako smo postali člani salezijanske družbe. Zaobljube in tudi božja milost so ostale. Ker nas je poklical, nam daje milosti za delo. Presegel je naše človeške meje, svobodna volja in delo sta nam ostala. Začel se je naslednji dan, tretji, četrti... teden, dva... Začutili smo, da smo ostali ljudje. Težava je, da smo se za vsak dan posebej odločili postati njegovi, ne za praznike in nedelje.

Veliko nas je in če smo skupaj, je še Bog med nami. Potem težave počasi premagamo. Starejše sobrate prosimo pomoči, kakor je bodo tudi oni dobili od Boga — po nas.

BIRMA — ZAKRAMENT SALEZIJANSKEGA POSLANSTVA

RAZLIČNI »OBRAZI« ZAKRAMENTOV

Vsak zakrament ima svoj določen cilj, več ali manj opredeljeno učinkovitost, tvarino in besedilo. Razporeditev teh sestavnih delov nam daje lik ali obraz zakramenta.

Krst ima značaj začetka in uvajanja. Kdor je komaj prejel krst, tisti še ne more biti odrasel v veri niti ne more imeti kdo ve koliko zaslug za vero. Krst je začetek upanja in obetov. Vsak pričakuje od krščenca velikih podvigov in mu želi čim lepše uspehe.

Evharijisti pripisujemo vlogo krepitve, hrane in dovajanja energije. Kdor hoče kaj težkega doseči, rabi moči in sile. Vse to dobi pri obhajilu. K temu moramo dodati še izoblikovanje globokih človeških odnosov do osebe Jezusa Kristusa. Mogoče so prav ti odnosi vir vseh nadaljnjih uspehov v verovanskem življenju.

Sprava, spoved ali pokora nosi v sebi pečat »popravljanja«, »poboljšanja«, »spremenjenja«. Odrvni se od vsega, kar te je do sedaj oviralo pri napredovanju v krščanskem življenju, in skušaj živetl novo življenje.

Maziljenje slabotnih in bolnikov nosi na sebi znamenje izjemnosti. Zaradi telesnih slabosti je v nevarnosti življenje in s tem stoji pred nami odločilni korak človeškega življenja: prehod iz tega v drugi svet. V tem trenutku je človek potreben izredne pomoči. To dobi v zakramentu maziljenja.

Mašniško posvečenje in zakon pripravljata človeka na posebno službo skupnosti, bodisi v čisto duhovnem pogledu, bodisi v službi življenja in medčloveških odnosov.

Birma dobiva svojo značilnost iz določene stopnje že uresničene krščanske polnosti z jasno usmeritvijo za pomoč drugim. Kdor prejema potrjenje v veri — birma, firmus — močan — utrjuje to, kar že ima, in se usposablja za službo drugim.

SALEZIJANSKO VZGOJNO POSLANSTVO

Kot vzgojitelji se salezijanci trudimo za popoln razvoj vseh prirojenih sposobnosti v človeku. Gre nam zlasti za religiozne in moralne lastnosti. Človek nosi v sebi ne samo človeško ali naravno življenje, temveč tudi življenje milosti božje, se pravi božje posinovljenje in božje življenje. To božje življenje je predmet posebnih prizadevanj salezijanske vzgoje.

Potem ko je človek začel s krstom živetl božje življenje, ga z evharistijo hranil in krepil ter v spravi znova in znova obnovil svojo odločitev za popolnost, je do-

segel določeno stopnjo rasti krščanskega življenja. Če je človek, v našem primeru otrok, količakaj sodeloval z milostjo in vzgojo, je dosegel svojemu prizadevanju ustrezno stopnjo usposobljenosti za verovanje. Pri tem je kakovost vzgoje igrala odločilno vlogo. Božja milost je vedno pripravljena storiti svoje.

BIRMA — USPOSOBLJENJE ZA APOSTOLAT

Z vzgojo doseženo usposobljenost je treba okrepiti z novimi oblikovalnimi posegi: mladega človeka je treba usposobiti za socialno udejstvovanje ali ga usmeriti k drugim, k družbi, zlasti Cerkvi. Temu služi zakrament birme.

Brez dvoma je birma »k skupnosti in sočloveku« usmerjen zakrament. Toda te usmerjenosti ne proizvajata sama od sebe, temveč usmerjenost, ki je v človeku, »potrdi ali okrepi«. Zato mora usmerjenost že biti v birmancu, kajti če je ni, birma nima kaj urejevati.

Prav to je smisel salezijanske verske vzgoje in namen celotnega salezijanskega apostolata: oblikovati za apostolat sposobne vernike, ki naj bi v birmi dobili potrditev svoje z vzgojo pridobljene osebnostne usmeritve za apostolat.

BIRMA, POSEBNA SKRB SALEZIJANSKEGA DUŠNEGA PASTIRJA

V obnovljenem krščanskem življenju moramo skrbeti za obnovu vseh zakramentov: krsta, evharistije, sprave, maziljenja slabotnih in bolnih, mašniškega posvečenja in zakona. Toda na poseben način se moramo zavzeti za birmo, ki je potrdilo našega osnovnega delovanja, se pravi vzgoje.

Vsak salezijanec bi moral biti strokovnjak v dušnem pastirstvu. To je v sedanjih okoliščinah naša glavna naloga. Toda kot salezijanec bi naj vsak čutil svoje značilno vzgojno poslanstvo, kolikor naj bi pripravljaj apostolsko usmerjene mlade vernike. Ti se na čisto izrazit način pripravljajo za svoje apostolsko delo z birmo. Zato naj bi bil tudi vsak še posebno usposobljen za pripravo na birmo mladih vernikov.

Kakor imamo npr. med čednostmi posebno v čislih čistost, tako naj bi med zakramenti skušali doseči veliko strokovno usposobljenost za pripravo na birmo.

S tem nikakor ne odstopamo od naše posebne ljubezni do evharistije in uporabe spovedi, vendar se zaradi novih razmer skušamo prilagoditi novim potrebam in okoliščinam.

VALTER DERMOTA

DON BOSKOV KATEHIZEM — IZLETI

Katehizem, verski pouk je lahko marsikaj, mogoče najmanj veroučna ura. Za don Boska je bil verouk vse: svoje fante je hotel izgraditi v dobre državljane in dobre kristjane.

Med takimi »veroučnimi« sredstvi so bili don Boskovi izleti s svojimi fanti na deželo ob lepih jesenskih dnevih. Dolgo let je vsako jesen, vse do leta 1864, do svojega 60. leta, don Bosko popotoval na čelu svojih fantov po prašni cesti čez zelene monferatske griče.

Med fanti je imel take, ki niso imeli kam iti na počitnice. Bili so brez staršev. Te predvsem je vzel s sabo, pa tudi druge. Tem je hotel dati oddiha, obenem pa jih je hotel kulturno dvigniti in versko utrditi. Izleti so sprva trajali dan ali dva, pozneje pa kar cele tedne. Zato jih je moral do podrobnosti organizirati. Hodili so od vasi do vasi in se ustavljali pri župnikih, dobrih ljudeh in celo pri grofih.

Ko so prišli v kako vas, so njegovi fantje zaigrali na instrumente, zaigrali na improviziranih odrih prizore vseh vrst, celo drame. Potem pa so vsi skupaj z vaščani vred šli v cerkev k blagoslovu, k molitvi. Vse je zaključil don Bosko s pridigo, vedno konkretno in vzpodbudno.

Zjutraj zgodaj so bili že spet vsi v cerkvi, fantje in ljudje pri spovedi, potem maša. Vaški fantje se niso mogli odtrgati od don Boskove družčine, sledili so jim skozi druge vasi, po cele dneve daleč od doma. Nimalokdo je pozneje prišel za vedno k don Bosku v Valdocco. Tako je don Bosko iskal poklice ne samo med svojimi fanti, ampak tudi daleč naokrog po deželi. Tako si je pridobival tudi prijatelje in sotrudnike.

Prva pot jih je vodila v don Boskov rojstni kraj, v Becchi, 30 km daleč od Turina. V bratovi hiši je don Bosko uredil kapelico Rožnovenske Matere božje. V njej in zunaj nje, saj je bilo fantov čez sto, so najprej opravili pobožnosti k Materi božji, potem pa se je začelo razigrano veselje ob ognju. Preспали so na senikih. Njihova glavna hrana je bila polenta, ki so si jo sami pripravili.

Na poti iz Becchijev so se ustavili v Mondoniju, kjer je na pokopališču že počival njihov prijatelj Dominik Savio (1857). Pokleknili so okrog njegovega groba in molili. Prišel je tudi Dominikov oče, ganilo ga je, vse fante z don Boskom je povabil na malico. Neke take jeseni so prinesli venec zimzelena z napisom: Dominiku Saviju njegovi prijatelji, in ga položili na njegov grob.

Don Boskovo vандрanje s fanti je doseglo celo Genovo.

Še danes lahko bereš na raznih krajih spominske napise: 7. oktobra 1859 je bil duh. Janez Bosko s svojimi fanti gost grofov Pallio Rincovich v tem gradu... Ali drugje: Apostol mladine je bil hri nas večkrat s svojimi fanti...

stk

DROBNE

od tu in tam

Med obredom zaobljub v blejski cerkvi

POSVETILE SO SE KRISTUSU

Družba Hčera Marije Pomočnice je v Sloveniji najmlajša družba redovnic. Njeno zgodovino pri nas deli zadnja vojna v dve obdobji, a namen je ostal isti: katehizirati mlade. Don Boskov čar privablja vsako leto nove v družbo, ki jo je ustanovil don Bosko skupaj s sv. Marijo Mazzarello. Svoj center v naši domovini imajo na Bledu, kjer je tudi noviciat. Vsako leto je na praznik Marije Snežne, 5. avgusta, vedno ganljiva slovesnost zaobljub mladih sester, ki ji predseduje salezijanski inšpektor. Letos je v noviciatu 6 novink, 2 sta napravili prve zaobljube, 1 sestra večne, 4 pa so zaobljube obnovile. S petjem pesmi, tudi v modernem ritmu, in s simboličnim prizorom so sestre znale pokazati svojo domiselnost, iznajdljivost in umetniški čut ter izraziti svoj ideal svojim staršem, sorodnikom, navzočim salezijancem in drugim sestram.

Shod

o evropski mladini

Na Salezijanski univerzi v Rimu je 200 mladinskih pastoralnih delavcev iz vse Evrope, salezijancev, Hčera Marije Pomočnice, don Boskovihi prostovoljk in sotrudnikov, razpravljalo o današnji mladini. Dnevi od 19. do 24. aprila so bili polni novih ugotovitev: izhajati je treba ne iz abstraktnih tez, ampak iz resničnosti; na shodu so navzoči čutili mladino kot spodbudo in očitiranje ter spraševanje vesti. Že samo geslo na veliki tabli dvorane je bilo vžigajoče: Družba se obnavlja od zunaj: mladi jo bodo pomladili! Seveda je to le del resnice. Vsekakor je treba upoštevati resničnost današnje mladine. Brez nje ni mogoče priti do nje. V tem razpoloženju je shod obravnaval tri osnovne teme: priprava mladih na svet dela, poglobitev vere v mladinskih skupnosti; socialno, politično in misijonsko angažiranje mladih. Shoda so se aktivno udeležili tudi slovenski salezijanci.

Franc Jagodic

ukinjena centrala za proizvodjanje duhovne energije

Z odhodom v večnost našega sobrata Franceta Jagodica se ni samo zmanjšalo število salezijanskih duhovnikov v naši domovini, temveč smo tudi ob »centralo za proizvodjanje duhovne energije«. Prav ta vidik prekinitve dovajanja, s človeškega gledišča, tako važnega dejavnika človeškega zgleada in duhovne energije, se mi zdi, po smrti že prej umrlega g. Franca Kmetiča, izrednega pomena za načrtovanje našega dela. Franc Kmetič in France Jagodic sta bila oba bolna na pljučih, oba sta nosila to bolezen in oba sta bila globoko pobožna. Vso življenjsko silo in delovno moč sta znala preoblikovati v molitev, v združenje z Bogom, neposredno priprošnje za pomoč sobratom v apostolatu in v trpljenje.

SALEZIJANCI — TRPINI

Značilno za salezijansko družbo je njen izreden razmah ob koncu XIX. in v prvi polovici XX. stoletja. Ni tako pomembno število različnih ustanov in v stotisoče segajoči spiski gojencev, kakor mnogo bolj duhovni dosežki krščanskega življenja v mladostnih dušah. Temu so priče mnogi svetniško živeči salezijanski gojenci, katerih je Dominik Savio dosegel čast oltarjev.

Don Bosko je iz šole evangelija prevzel vodilo: življenje se rodi iz smrti in uspehi iz trpljenja. Kdor hoče drugim da-

jati življenje, se mora življenju sam najprej odpovedati, in kdor hoče žeti uspehe, mora znati trpeti. To pravilo je don Bosko sam izvrševal v najvišji meri. Delal je do skrajnih meja možnosti svojih sil in bil na koncu proglašen za mučenika dela: zdravnik je izjavil, da don Bosko ni umrl od nobene bolezni, temveč od izčrpanosti. Stalen vir zatajevanja je bilo nenehno delo, ki mu je povzročalo trajno utrujenost. Trajna utrujenost od dela pa je fiziološko težko trpljenje.

Poleg svojega lastnega zgleada je don Bosko želel, da bi bili v njegovi družbi salezijanci trpini. To se je videlo zlasti ob primeru Andreja Beltramija. Andrej Beltrami je bil izredno nadarjen. Toda ujela ga je bolezen in je do smrti moral samo trpeti, ne da bi mogel vstopiti v vzgojni apostolat. Don Bosko je vzel stvari tako, kakor so bile: poskrbel je za vso možno zdravniško nego, potem pa skušal izvleči iz položaja največjo učinkovitost za apostolat. Dejal je svojemu salezijancu bolniku: »Tvoje trpljenje, Andrej, je za nas salezijance porok, da nas bo Bog blagoslavljal.« Don Bosko je prav Beltramijevemu trpljenju in trpljenju drugih salezijancev pripisoval izredne uspehe, ki jih je žela salezijanska družba.

Tudi v naši inšpektoriji smemo brez pretiravanja ugotoviti velike apostolske uspehe tako v prejšnjih, kakor v novih razmerah. Že dejstvo poklicev je značilen pokazatelj določene uspešnosti. S človeško spretnostjo in nesebično požrtvalnostjo ni mogoče doseči duhovnih uspehov, ki so pomembni v delu za duše. Tu moramo seči po don Boskovem merilu apostolske uspešnosti: kjer so duhovni uspehi, tam mora nekdo umirati in trpeti.

Do začetka tega meseca je v naši inšpektoriji vršil to tako važno službo umiranja in trpljenja sobrat France Jagodic. Ali moremo v tem trenutku pokazati na koga, ki bi mu bil vsaj malo podoben? Če ga nimamo, je mogoče samo dvoje: ali bomo vsi salezijanci naše inšpektorije prevzeli nalogo in vlogi, ki jo je imel pokojni g. France ali pa se bomo morali začeti bati posledic pomanjkanja apostolata umiranja in trpljenja.

UMIRANJE

Krščansko prepričanje nam pravi, da je smrt kazen za greh. Vsi smo grešili, zato moramo tudi umreti. V načrtih božje

previdnosti mora vsak človek samo enkrat umreti. Toda naš sobrat France je verjetno v svojem življenju vsaj 100-krat umiral (njegova bolezen astma mu je onemogočala dihanje in je zato skoraj vsake tri mesece prišel tako daleč, da se je dušil). Vsak si lahko predstavi, koliko duhovnega zaklada je s tem zaslužil. Ker vemo, da je svoje življenje daroval za salezijansko družbo in za svoje sobrate, so bili prav salezijanci in salezijanci v njegovi domovini deležni učinkov njegovega trpljenja.

Kdor je prisostvoval takemu napadu astme in s tem doživel skrajni boj vseh osnovnih človeških sil za življenje, ve kako strašno je tako umiranje (ni važno, da se potem vse skupaj podaljša za nekaj mesecev). Moderna filozofija nam govori o eksistenčnem strahu pred smrtjo in kako je prav bivanjski vidik umiranja nekaj neopisno strašnega. Prav to neopisno strašno doživetje ob pojemanju življenja je naš sobrat tolikokrat doživel. V tem je bil podoben Gospodu Jezusu Kristusu, ki je umiral na Olski gori za zveličanje in odrešenje vseh ljudi. Tukaj lahko rečemo, da je bil pokojni g. France srečen, da je mogel biti podoben svojemu Zveličarju v tako značilnem vidiku njegovega življenja.

TRPLJENJE

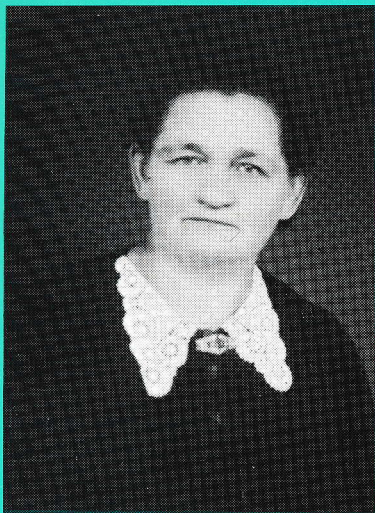
Jezus Kristus je gotovo uporabil tisti način za dopolnitev odrešenja, ki je bil najbolj učinkovit in uspešen. In ta način se imenuje: trpljenje. Gotovo je Jezusovo javno delovanje z učenjem, delitvami dobrot in poukom učencev izredno pomembno. Toda vse to zdaleč prekosi njegovo trpljenje. To trpljenje ima mnogo oblik: revščina, preganjanje, nerazumevanje, izdajstvo itd. Velikih in svetlih obdobjev veselja in zadovoljstva v Jezusovem življenju ni. Le tu in tam kak kratek trenutek človeškega zadovoljstva in sreče. Drugače pa vedno samo odpoved in trpljenje.

Tudi v življenju našega sobrata Jagodica Franceta je bilo trpljenje glavna vsebina življenja. Trpljenje zaradi čuta nekeristnosti, trpljenje zaradi občutja nadlegovanja drugih, trpljenje zaradi nemoči, da bi izvršil svoje dušno-pastirske zamisli in načrte, in še trpljenje zaradi toliko in toliko drugih razlogov. Pri tem bolečine zaradi bolezni in ležanja v postelji sploh ne omenjamo.

NADOMESTILO

Iz svojih dijaških let se spominjam pesmi »Polikratov prstan«. Tiran grškega otoka Samos si je hotel pridobiti naklonjenost božanstev. Žrtvoval jim je vse. Toda vedno so vsi darovi prihajali k njemu nazaj. Končno je vrgel v morje v čast božanstvom svoje najdražje: poročni prstan. Čez nekaj dni so mu ribiči prinesli prstan. Ujeli so ribo, ki je imela v svojem trebuhu Polikratov prstan. Sedaj je tiran razumel, da je po njem: božan-

Sotrudnici v spomin

Pokojna Franca Žnidar se je rodila na Okiču, podružni sosesi boštanjske župnije. Že zelo zgodaj se je spoznala s salezijanci na Radni. Po smrti svoje mame se je preselila na Radno in z 18. letom se je postala gospodinja in glavna kuharica v zavodu na Radni: delala je celih sedem let, večkrat do onemoglosti. Življenje jo je vodilo potem po svetu. Na starost se je vrnila v domačo faro Boštanj, kjer je do zadnjega pomagala v župnišču z vso ljubeznijo in požrtvovalnostjo. Odlikovala se je posebno v tem, da je do vsakega duhovnika brez razlike gojila globoko spoštovanje. Ob premetitvah je navadno rekla: Saj je težko, vendar predstojniki že vedo, kaj delajo. Saj se bomo navadili tudi na novega dušnega pastirja.

Kadar je bila bolna ali je počivala, so med njenimi prsti drsele jagode rožnega venca. Bila je prava salezijanka v svetu. Njeno največje veselje je bilo storiti kaj dobrega. Bila je vključena v molitveno akcijo za poklice. Vsak poklic, če ga je poznala, je spremljala tako ali drugače.

Salezijanci jo bodo ohranili v hvaležnem molitvenem spominu.

P. B.

Salezijanski misijoni po abecedi

KITAJSKA

**POVRŠINA — 9,5 MILIJONA KVA-
DRATNIH KILOMETROV
PREBIVALCEV — 800 MILIJONOV
KATOLIČANOV — ?**

Kitajska je največja azijska država z najstarejšo kulturo, domovina konfucianizma, posebnega gledanja na človeka in na svet. Za misijonarje je bila vedno privlačna zaradi svoje čarobnosti. Prvi je začel apostolsko delo neki nestorijanski duhovnik iz Perzije leta 635; leta 1294 so poskusili še frančiškani, leta 1500 Frančišek Ksaver, p. Ricci in drugi jezuiti. Za obdobji miru so si sledila preganjanja.

Leta 1905 je sveti sedež povabil tudi salezijance. Prva postojanka je bila v Macau — portugalska kolonija, leta 1910 še v Hongkongu — angleška kolonija, leta 1918 pa so salezijanci že v notranjosti Kitajske: Šjučou v Kvangtungu, ki postane vikariat pod vodstvom škofa Verisiglia, ki so ga skupaj z duhovnikom Caravarijem na misijonskem potovanju ubili razbojniki (1930). Leta 1948 postane vikariat škofija: kristjanov je deset tisoč, misijonskih postaj 22 s stalnim misijonarjem in 32 s potujočim.

Hčere Marije Pomočnice imajo v Hongkongu dve veliki šoli.

Naši znameniti misijonarji na Kitajskem: mons. Kerec Jože, Jože Geder, oba že pokojna; Andrej Majcen, sedaj spet v Hongkongu, Stanko Pavlin v Hongkongu; na Kitajskem je dolga leta delal tudi pomočnik Rafko Mrzel, sedaj na Filipinih.

Trenutno Cerkev kot organizacija, razen v Hongkongu in Macau, na Kitajskem ne deluje.

KOLUMBIJA

**POVRŠINA — 1,139 MILIJONA KVA-
DRATNIH KILOMETROV
PREBIVALCEV — 22 MILIJONOV
KATOLIČANOV — 21 MILIJONOV
V ODSOTKIH — 97**

Kolumbija je zelo lepa andska dežela. Njeni prebivalci v davnnini so se imenovali Čibči. Evangelizacija se je pričela s prihodom Špancev, 1538. Dežela je postala neodvisna od Španije v 18. stoletju, obenem pa so bili izgnani jezuiti, kar je povzročilo propadanje Cerkve in vere.

Salezijanci so prišli v Kolumbijo leta 1890. Med drugim so prevzeli tudi gobavska naselja. V enem od teh, v Agua de Dios, je salezijanec Variara ustanovil Družbo hčera svetih Src, ki je popolnoma posvečena gobavcem. Teh je sedaj 400; sprejemajo v svoje vrste tudi gobava dekleta.

Leta 1897 so prišle v Kolumbijo tudi Hčere Marije Pomočnice. Tudi te se med drugim posvečajo gobavcem v Contractacionu.

Salezijancev v Kolumbiji je danes 420 s 46 centri. Upravljajo tudi cerkveno pokrajino Ariari v predelu ogromnih pragozdov, ki se razprostirajo v smeri proti Braziliji. Ariari ima 14.000 prebivalcev, pionirjev. V tem prostranstvu dela 20 misijonarjev v 9 centrih.

Hčere Marije Pomočnice so svoje delo razvile čudovito: imajo 932 sester v 59 centrih, razdeljenih v 4 inšpektorije. Tri centre imajo tudi v Ariariju.

Znameniti salezijanci: Mihael Unia, apostol gobavcev, in božji služabnik Alojzij Variara, ustanovitelj Hčera svetih Src.

LIBANON

**POVRŠINA — 10 TISOČ KVADRAT-
NIH KILOMETROV
PREBIVALCEV — 3 MILIJONI
KATOLIČANOV — 1 MILIJON
V ODSOTKIH — 36**

V tej majhni državi pod libanonskimi gorami si delijo življenje in delo kristjani in muslimani, v tem trenutku, žal, »z njem in mečem«.

Salezijanci imajo v Libanonu 3 ustanove: 1 hišo za oblikovanje naraščaja, dve pa sta priznani šoli. Tudi Hčere Marije Pomočnice imajo 3 ustanove, ki so jih odprle po zadnji vojni.

stk

stva tudi njegovega največjega daru niso sprejela.

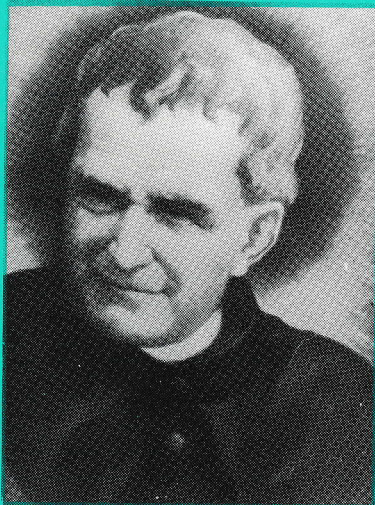
Ljudska modrost je vedno povezovala trpljenje z nedoumljivimi božjimi načrti. Kdor ne trpi, tega višje sile veseljstva nimajo rade. Kdor trpi, je ljub božanstvom. To je tudi krščanska miselnost.

Če se sedaj ob smrti našega sobrata Franceta Jagodica vprašamo, kdo bo prevzel njegovo vlogo trpljenja in umiranja, bomo ugotovili, da takega človeka

nimamo. Vendar naš salezijanski apostolat brez trpljenja in umiranja ne bo imel prave učinkovitosti. Verjetno bomo morali prevzeti ostali sobratje naše inšpektorije nase dediščino, ki nam jo je zapustil ranjki sobrat.

Kako pomembno je, da se zavemo, da brez trpljenja in umiranja ni življenja niti uspešnosti v apostolatu.

Valter Dermota

ALI GA POZNATE ?

Črtice iz don Boskovega življenja

28. Kako so don Boska po desetih letih njegovega apostolskega dela proglasili za norca

Najbolj razgledani ljudje v Turinu se niso mogli načuditi, da se je tako izobražen in moder mož, kot je bil don Bosko, posvečal tako malo pomembnemu in skromnemu delu, kot da je vodil fantovsko drhal iz cerkve v neko zavetišče, iz zavetišča na odprti travnik in s travnika pa celo na pokopališče.

Govoric je bilo toliko in mnenja so se tako močno križala, da so tudi najbolj vdani in zvesti don Boskovi prijatelji in občudovalci začeli dvomiti o njem, o njegovem delu in celo o njegovih umskih zmožnostih.

Monsignor Borel, eden izmed najzvestejših don Boskovih prijateljev, ki mu je dotlej stal ob strani tudi v največjih težavah, je hotel sam preveriti govorice. Nekega dne je stopil k njemu in med obema se je razvil naslednji pogovor:

Mislim, dragi don Bosko, da bi bilo treba malo omejiti apostolsko gorečnost. Samo na ta način bomo pomirili razburjene duhove. Namesto da bi imeli več stotin fantov, jih sprejmite zaenkrat samo dvajset takih, ki vas bodo ubogali in jim boste mogli lažje preskrbeti vse potrebno za življenje.

O, spoštovani monsignor! Kaj pa če je Bog že za vse poskrbel? Se vam zdi umestno, da bi te fante, ki smo jih s tolikim trudom zbrali, sedaj spet razpustili?

Saj vendar ne morete skrbeti zanje. Saj niti prostora nimate, kamor bi jih dejali.

Kaj pa Oratorij!
Kakšen Oratorij?

Pri tem vprašanju je don Bosku zažarel obraz. Kot bi v videnu gledal svoje bodoče ustanove, je ves prevzet vzkliknil: Vidim ga, vidim ga! Vidim cerkev, vidim velik zavod, vidim obširna igrišča. Vse to vidim!

Pa kje vidite vse to, za božjo voljo?!

Trenutno še ne vem kje. Pa vendar, vse to je že. Saj vendar vse to vidim. O, Gospod, daj mi duš!

Monsignorja je to napolnilo z neizmerno žalostjo. Z lastnimi

očmi je videl, da je na žalost vse tisto, kar se je o don Bosku pripovedovalo, več kot res. Ves skrušen je dejal:

Oh, ubogi don Bosko, znorel je. Tako znorel, da zanj ni več pomoči...

Z očmi, zalitimi od solz, je monsignor Borel objel don Boska, ga toplo pritisnil k sebi in se žalosten napotil domov. Med potjo je ves presunjen od strašne ugotovitve neprestano ponavljal: Norec, norec, norec.

Ljudem, ki so ga srečevali, se je zdelo, da je on tisti norec. Nekdo je svojemu spremljevalcu namignil:

No, vidiš, to je eden tistih, ki so mu šle knjige v glavo in ga zmešale.

Veš, mu je odvrnil drugi, je pa le zanimivo, da to sam prizna.

Če vse dobro premislimo, je neumnost križa nekaj podobnega. Če gledamo s Kalvarije, stoji na eni strani križ in trpljenje, na drugi strani pa božji sadovi, ki jih je ta križ in to trpljenje rodilo.

29. Kako je don Bosko pokazal modrim možem, da je še bolj modro držati se pregovora: Ne praskaj se, kjer te ne srbi!

Ugledni cerkveni dostojanstveniki mesta Turina, ki so sicer don Boska zelo cenili, pa so imeli več dobre volje kot pameti, so v svoji skrbi za ugled Cerkve sklenili, da ga bodo spravili v norišnico.

Nekega dne se je pred skromno zgradbo zavetišča, kjer je kot kaplan stanoval don Bosko, ustavila kočija. Iz nje sta stopila dva duhovna, ki sta si naredla nalogo, da storjeni sklep tudi uredničita.

Predolgo bi bilo, če bi hoteli v podrobnosti pripovedovati, kako sta don Boska pripravila tako daleč, da ju je spremljal do glavnih vrat. Tu sta ga hotela spraviti v kočijo, da bi ga odpeljala v norišnico.

Don Bosko je vztrajal pri svojem, da morata ona, kot cerkvena dostojanstvenika, vstopiti v kočijo prva. Ker vse prigovarjanje ni nič zaleglo, sta v upanju, da bo tudi don Bosko vstopil za njima, sedla v kočijo. Toda, kakor hitro sta bila notri, je naš svetnik z vso silo zaloputnil vrata in zaklical kočijažu:

Prijatelj, zdaj pa le hitro in pogumno v norišnico! Tam že čakajo ta dva gospoda.

Ko so konji, kočijaž, kočija in oba cerkvena dostojanstvenika pridirjali na vrat na nos v norišnico, se je začela prava komedija. Bolniški strežniki so že čakali s prisilnim jopičem v rokah. Rekli so jima, naj izstopita. Toda ta dva sta se branila in pravila, kakor vsi norci, da so ju pomotoma pripeljali sem. Toda strežniki, ki poznajo svoj posel, so ju vtaknili v prisilni jopič in hajdi na varno.

Monsignorja sta med duševno prizadetimi začela razlagati, da ona ne spadata mednje. To pa je razburjlive bolnike razkačilo, malo je manjkalo, da jima niso potrli reber.

Ko je prišel zdravniški pregled, so seveda ugotovili pomoto in da za njo stoji prebrisani don Bosko. Ravnatelj bolnišnice je duhovnikoma svetoval, naj se v prihodnje bolj varujeta tega norega svetnika.

Doma pa sta jima njuni gospodinji, ki sta bili don Boskovi občudovalki, očitali, da ne razumeta božjih potov in da križata božje načrte. Imeli sta don Boska za to, kar je bil: božji mož, videc, prerok, ne pa, kakor sta mislila dobra monsignorja.

Don Bosko je kakor v sanjah videl to, kar bo nekoč resnica: cerkve, zavode, obrtne šole, športne naprave, igrišča, redovnike in množice fantov...

Tako se je v zgodovini Bogu posvečenih ljudi spet enkrat izkazalo, kako kratka je človeška razumnost, kako bogata pa je božja modrost, ki se razkriva človeku, ki jo je pripravljen sprejeti s preprostimi srcem.

Fr. De la Hoz — V. Dermota